

889.59
ΣΥΝ

ΠΑΝΑΓ. Σ. ΕΥΚΟΔΙΝΟΥ
ΕΘΡΙΚΟΙ ~~ΠΑΙΔΕΙ~~
ΠΑΙΔΕΣ

889.59
ΣΥΝ

ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Σ. ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ
ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΑΙΑΝΕΣ

ΑΠΑΓΕΛΑΦΕΝΤΕΣ
ΕΝ ΤΩ ΣΥΛΛΟΓΩ ΤΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ

Κατὰ τὴν μεγάλην μουσικοφιλολογικὴν εὐεργετικὴν
ἐδπερίδα.

Διοργανωθεῖσαν ὑπὸ τῆς ὑπὲρ τῆς ἀμύνης τῆς Κρήτης
Ἐπιτροπῆς τῶν Φοιτητῶν

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ο ΦΟΙΝΙΔΕ
1890

ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Σ. ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ
ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΑΙΑΝΕΣ

ΑΠΑΓΓΕΛΘΕΝΤΕΣ

ΕΝ ΤΩ ΣΥΛΛΟΓΩ ΤΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ

Κατά τὴν μεγάλην μουσικοφιλολογικὴν εὐεργετικὴν
ἐσπερίδα.

*Διοργανωθεῖσαν ὑπὸ τῆς ὑπὲρ τῆς ἀμύνης τῆς Κρήτης
Ἐπιτροπῆς τῶν Φοιτητῶν.*

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Θ. ΦΟΥΝΔΙΣ
1890

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
— ΧΑΛΚΙΔΑ —
Αρ. έριθ. 19552
Χρονολ. Εισαγ. 11-3-1963
Εισιόκτης Φ. Π. Κ. Π.
Αριθ. 889.59/550.

ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΑΙΑΝΕΣ

ΤΟΥ ΕΣΤΕΦΑΝΟΜΕΝΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Σ. ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ

- _____ Κ. Ποιητ.
- Α'.) Ο ΝΑΥΑΡΧΟΣ ΜΙΑΟΥΛΗΣ
Β'.) Η ΚΡΗΤΗ ΚΑΙ Ο ΚΡΙΑΡΗΣ
Γ'.) ΠΟΥ ΕΙΝ' Ο ΒΑΣΙΛΗΔΑΣ ΜΑΣ

_____

Έκδοθέντα

Έπιμελεία τῆς ἐπιτροπῆς τῶν Φοιτητῶν
καὶ πωλούμενα ἀντὶ δραχμῶν δύο (2)
ὕπερ τῆς ἀμύνης τῆς Κρήτης.

_____

Τῷ φιλοπάτριδι Ἑλληνικῷ Λαῷ.

Ἡ ἥρωϊκὴ μεγαλόνησος Κρήτη, ἡ τοσάκις μέχρι τοῦδε παρασχούσα θαύματα ἀνδρείας, ἡ τοσάκις διὰ τῶν βαρσιῶν πεδῶν της καὶ τῶν σιδηρῶν ἀλύσεων αὐτῆς, τὸν τύραννον ραπίσασα, ἡ μεγαλομάρτυς αὕτη, ἀπὸ τοσοῦτων μηνῶν σφιδάζει, ὑπὸ τοὺς ὄνυχας ἀγρίου τυράννου. Αἱ πυρπολήσεις καὶ λεηλασίαι, αἱ δρώσεις καὶ κακαστροφαί, μετέβαλον τοὺς εὐανθεῖς αὐτῆς λειμῶνας καὶ τὰ πλούσια χωρία, εἰς σωρὸν κατημαυρωμένων ἐρειπίων, αἱ σφαγαὶ καὶ ἀνήκουστοι τυραννίαι, τῶν ἀνθρωπομόρφων τῆς Ἀσίας τεράτων, μετέβαλον τοὺς τόπους, ἐν οἷς εὐσταλεῖς νέοι καὶ φιλομειδεῖς νεάνιδες ἐσύχναζον, εἰς θέατρον ἀπερρημμένων πτωμάτων καὶ ὀστέων, ἐνθα ἀντὶ τῶν πρότερον ἀκουσμένων γελώτων καὶ παιδρῶν τῆς χαρᾶς ἐκδηλώσεων, μόνον οἱ κρωγμοὶ τῶν κοράκων καὶ γυπῶν, τὰ ὄψα τοῦ ἐντρόμου διαβάτου καταπλήττουσι.

Αἱ ἀτιμώσεις καὶ οἱ ἐξευτελισμοὶ, αἱ κλοπαὶ καὶ ἡ παντὸς ἴβρου καταπάτησις, ἠνάγκασαν χιλιάδας ἀδυνάτων γυναικοπαίδων, ἵνα γυμνά, ἄστεγα καὶ πεινῶντα, σωτηρίαν τιμῆς καὶ ὑπάρξεως, ἀνά τὰ ὄρη ζητήσωσι, ἐτοιμοθανάτους δὲ γέροντας, τὰ ράκη τῆς ζωῆς αὐτῶν, ἀνά τὰς ἐρήμους καὶ χαράδρας νὰ σύρωσι.

Αἱ ἐπονείδιστοι καὶ φορικταὶ βάσανοι τοῦ στρατοδικείου, αἱ αὐθαιρέτως καὶ καθ' ἑκατοντάδας, ἐν ὑπογείοις τρώγλαις ἐγκαθεύρξεις, ὁ εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης θάνατος, ἡ ἔλλειψις παντὸς χρειώδους καὶ αὐτῶν μάλιστα τῶν πρὸς τὸ ζῆν, ἠνάγκασαν τοὺς μὲν, ἐν τῇ ξένη ἄσυλον νὰ ζητήσωσι, τοὺς δὲ, ἀνὰ τὰ ὄρη καὶ τὰς φάραγκας καὶ αὐτὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἀποφεύγοντες νὰ κρύπτονται, αὐτοὺς, οἵτινες οὐδέποτε, πρὸ τῶν τυράννων ὑπεχώρησαν, οἵτινες τὸ αἷμα ἀσμένως ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἔχυσαν.

Τὰ τοιαῦτα δεινοπαθήματα τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ἡ σκληρὰ ἀπορφάνισις τῶν μαρτύρων τέκνων, τῆς βασιανίζομένης ταύτης πρωτοτόκου τῆς Ἑλλάδος θυγατρὸς καὶ ἡρωϊκῆς μεγαλονήσου ἐπικαλουμένης τὴν Μητρικὴν τῆς στοργῆν, πᾶσαν εὐαίσθητον καὶ Ἑλληνικὴν καρδίαν, ἐνταῦθά τε καὶ ἀλλαχοῦ, ἀκούσασκεν τὴν θρηνώδη καὶ σπαρακτικὴν κραυγὴν τῆς, μέχρι δακρύων συγκινοῦσι καὶ εἰς βοήθειαν παροτρύνουσι.

Ἡ συμπέσχουσα μήτηρ Ἑλλάς θὰ ἀπέφευγε τὰ ἱερώτατα τῶν καθηκόντων τῆς, παραβλέπουσα τὴν θνήσκουσαν προσφιλῆ τῆς θυγατέρα, τὴν κηδευομένην σήμερον διὰ τοῦ Στρατιωτικοῦ Νόμου καὶ τοῦ ἀπε/θοῦς φιομανίου, τοῦ καταπατοῦντος τὰ δικαιώματα τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ, ἅτινα ἠξιογρόσθησαν διὰ ποταμῶν αἱμάτων καὶ κατεκυρώθησαν ἐν τῇ τῆς Χαλέπας συνθήκῃ, τὴν ὁποίαν ἀσυστόλως σήμερον καταξέσχίζει ὁ βάρβαρος, καταφέρων οὕτω ράπισμα δεινὸν καὶ κατ' αὐτῶν τῶν ὑπογραψαῶν αὐτὴν Ἀυνάμεων, ὡς καὶ τῆς παραβιάσεως παντὸς θεοῦ καὶ ἀνθρωπίνου δικαίου, ἄμοιρον Κρήτην.

Δι' οὗ, ἀπαραίτητον καθῆκον πληροῦται, ἡ ὑπὲρ τῶν Κρητῶν ἐπιτροπῆ, ποιεῖ ἐκκλησίαν εἰς τὰ φιλανθρωπικὰ αἰσθήματα τοῦ

φιλοπάτριδος Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καὶ ἐπικαλεῖται τὴν συνδρομὴν αὐτοῦ πρὸς τὸν ἱερόν τοῦτον σκοπὸν.

Ὁ ἐνθουσιώδης Ἑλληνικὸς λαὸς παρ' ᾧ, ὁ κόσμος τῶν αἰσθημάτων ἐπικρατεῖ, ἐν ᾧ, πᾶν ὅ,τι εὐγενὲς καὶ ὑψηλὸν ἐνσωματοῦται, δεόν πρωτος νὰ δεῖξη τὸ εὐγενὲς παράδειγμα. Ἡ σφριγῶσα δὲ πρὸ πάντων νεότης, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ καταπνίξῃ τὰ κατακλύζοντα ταύτην, ἐπὶ τῇ θέρᾳ τῶν τῆδε κἀκείσε διεσχορπισμένων περιλύπων τέκνων τῆς κινδυνευούσης Κρήτης, νὰ καταπνίξῃ τὸ ἄλγος, εἰς ὃ εὐρίσκειται βλέπουσα κηδευομένην σήμερον τὴν ἀλήθινην τοῦ Διγαίου νύμφην, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ κλείσῃ τὸ οὖς, εἰς φωνὴν παρθένου θρηνοῦσης, τὸν ἐν ταῖς εἰρκταῖς τυραννούμενον πατέρα τῆς, εἰς φωνὴν γυναικὸς κλαιούσης, τὸν ἐαυτῆς σύζυγον, εἰς φωνὴν οἰκογενείας, ἀπορφανωθείσης καὶ πενθηφρούσης.

Ταῦτα πάντα τὰ φοικώδη τῆς μεγαλονήσου δεινὰ ὑπ' ὄψιν λαβοῦσα σὺν τοῖς ἄλλοις ἢ τῶν φοιτητῶν ἐπιτροπῆ διωργάνωσε μουσικοφιλολογικὴν ἐσπερίδα ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς «Ἀναπλάσεως», τὰ δὲ ἀπαγγελλθέντα κατ' αὐτὴν καὶ δωρηθέντα αὐτῇ, ὑπὸ τοῦ ἐθνικοῦ ποιητοῦ, πάνυ ἀσμένως, καὶ εὐγενῶς κ. κ. Παναγιώτου Σ. Συνοδινοῦ ποιήματα ἐκτυπώσασα, προσφέρει τῷ ἱερῷ ὑπὲρ τῆς ἀμύνης τῆς Κρήτης σκοπῷ, σμικρὸν ἐν τῷ εὐγενεῖ καὶ ἱερῷ ἀγῶνι συντελοῦσα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Ἰανουαρίου 1890.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Β. Π. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΛΒΑΝΩΦ

Μ. Γ. ΜΙΜΗΚΟΣ

ΣΠΥΡΟΣ Π. Σ. ΣΥΝΟΔΙΝΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς

Θ. Γ. Μεντζελόπουλος.

ΠΟΙΗΜΑ Α΄.
Ο ΝΑΥΑΡΧΟΣ ΜΙΑΟΥΛΗΣ
Α΄.

Σκύφατε ! ὅλοι σκύφατε, Στέμμα, Λαός, Σημαία.
Καὶ Σὺ ποῦ μὲ τὴν δόξαν του φτερώνης Νεολαία,
Σκύφατε, ὅλοι σκύφατε σ' τὸ Ναύαρχο τοῦ Γένους·
Μᾶς ξεδιπλώνει τρόπαια καὶ χρόνους τιμημένους.
Καλόμοιρος ὅποιος λαὸς ἔχει δικό του κτῆμα
Τοῦ Μιαούλη τ' ὄνομα, τὴ δάφνη καὶ τὸ κῦμα.
Ἄπο γρανίτ' εἶνε βουνὸ ἀγκρέμιστο ὁ θρόνος
καὶ τὸν ριζώνουν οἱ σεισμοὶ καὶ τὸν στοιχειώνει ὁ χρόνος,
ποῦ τοῦ Μιαούλη ἡ καρδιὰ τὸν ἔχει θεμελιώσει
καὶ τῆς Τενέδου τὴ φωτιὰ γιὰ λάμψι τῶχει δώσει.
Καὶ Σὺ ποῦ σ' τὴν ἀναπνοὴ τοῦ φθόγου κυματίζεις,
ποῦ σ' τοὺς αἰῶνας σύμβολον πολιτισμοῦ βαδίζεις,
ποῦ πάντα σὲ ξεσχίζονε καὶ πάντα σου πλατένεις
καὶ γαλανὸς ὠκεανὸς σ' τὴ θύελλ' ἀγυατένης,
ποῦ σὰν τῆς Ἀνθρωπότητος τὴν πλειὸ μεγάλ' ἰδέα
σὲ ξεδιπλώνουν οἱ Καιροὶ Ἑλληνικὴ Σημαία,
μοιάζεις πῶς ἐκυμάτισες σ' τὴν ξακουσμένη πρύμη
ἀντίκρου σ' τὸ Χοσρέθ-Πασᾶ καὶ ἀντίκρου σ' τὸ Μπρατμη·
Κι' ἐν ᾧ οἱ Τοῦρκοι σ' ἔφρουσαν, ἐγύριζες μὲ χάρι

καὶ σ' τοῦ Μισούλη ἔπαιζες τὸ λόκκινο ζουνάρι·
μοιάζεις πῶς σ' τὸ καράβι του ἢ τότε Νεολαία·
σ' ἐστοίχειωνε σ' τὸ αἶμά της Ἑλληνικὴ Σημαία !
κι' ἐξανακαιουργώσατε σ' ἀνδρειωμένα κάλλη
τὴν Κιλικία (1) εἰς τὴν Κῶ, ἔστην Πάτρα τὴ Μυκάλῃ·
Γιὰ τοῦτο ὅλοι σκύθουνε ἐμπρὸς εἰς τὸν Μισούλη
π' ἀντίκρου του οἱ Κύριοι τῆς Γῆς ἐσκύψαν δούλοι·
εὐε χαϊροῦμε, Ναύαρχε, Λαός, Σημαία, Στέμμα
γιατὶ ὄλ' ἀναζήσανε σ' τὸ φλογερὸ Σου αἶμα.
Κι' ἀπὸ τὸ κρῖο μάρμαρο ποῦ δείχνει τὴ μορφὴ Σου
μας δείχνει ἔτους κατακλυσμούς τὴν δόξαν ἢ ψυχὴ Σου.

Ἔγνα μόλα, ἔγνα λέσα !

Κῦμ' ἀγέρας καὶ φωτιά !

Φῶς Κυρίου ἐκεῖ μέσα

Τοῦ Μισούλη ἢ ματιά.

Β'.

Τοῦ Ἑλληνικοῦ πελάγου λάμπ' ἢ λεβεντιά σ' ἐσάνα
κ' ἢ θωριά Σου ἀνασταίνει εἰς ἐμᾶς τὸ Εἰκοσιένα !
Τὰ δικά σου εἶχε μάτια, τὰ δικά σου εἶχε στήθη
Γενεὰ ποῦ γιὰ νὰ πλάσῃ ἓνα Κράτος ἐγεννήθη.
Γενεὰ ποῦ ἔστα τραγούδια κ' εἰς τ' ἀγάλματα ζητοῦμε
καὶ πικρ' ὄνειρο μιὰ μέρα εἰς τὸν ὕπνο μας θὰ ἰδοῦμε·
Σὰν καράβι μ' ἀνοιγμένα τὰ πάνιά του ποῦ πετάει
εἰς τῆς Ἑρισοῦ τὸ κύμα ἐν ᾧ στράφτη καὶ βροντάη,
π' ὄσφ κύματα καὶ Τοῦρκοι εἰς τὴν πλώρη του ἀφρίζουν
σὰν μυριόψυχο δελφίνι ἔστην ἀντίστασι τ' ἀνδρίζουν,

---

(1) ὅπου ἐνίκησεν κατὰ κράτος τοὺς Πέρσας ὁ Κίμων, ὁ
υἱὸς τοῦ Μιλτιάδου.

μοιάζεις, Ναύαρχε, καράβι ἀπ' αὐτὰ ποῦχε καθένα
 θώρακα τῆ λεβεντιᾶ του, τὰ πανιά του ἐπιστήμη,
 καὶ κατὰσπιθα χτυποῦσε τὰ στοιχεῖα ἐνωμένα,
 κ' ἔσπρωχ' ἐχθρικές ἀρμάδας πού τῆ νίκ' εἶχαν ἔστη φήμη.
 Τὰ καράβια πού τηράζεις βλέπω καὶ φαντάζομ' ὅτι
 βλέπω Ναύαρχο τὸν κάθε ναυτικό μας πατριώτη·
 Βλέπω φύκια καὶ μπεροῦτι, βλέπω αἶμα καὶ ἀρμύρα
 ἔστων ὑδρεῖκο ἀμπά (2) Σου σὰν διαμάντια εἰς πορφύρα,
 ἔστη φωτιὰ βλέπω τριήρεις μὲ πανιά γεμάτα αἶμα
 καὶ ἔχι νίκεις μὲ τὴν τέχνη καὶ θριάμβους μὲ τὸ ψέμμα.
 τὸν ἀτμό σας σβύστε φράγκοι, τὰς προόδους σας γκρεμίστε
 καὶ τὰ καραβάκια τοῦτα τῆς Ἑλλάδος ἀντικρύστε.

.....

Εἰς τὴ φήμη, εἰς τὴ δόξα ποῦ στολιζοῦν τ' ὄνομά Σου
 καὶ ὅσ' τῆ θάλασσα σ' ὀρκίζω τὴν πλατεῖα ἄσπτην καρδιά Σου,
 μὲ τὴν θάλασσ' ἄφισέ με πού μὲ κάθε κύμα μία
 διὰ Σε καὶ τὴν Ἑλλάδα διηγεῖται ἱστορία,
 διὰ Σε καὶ τὴν Ἑλλάδα νὰ σαλπίσω, νὰ χορτάσω,
 μὲ τὴν θάλασσ' ἄφισέ με ποιητῆς σου νὰ χορτάσω!
 εἰς τὸ κυματοδαρμένο μέτωπό Σου σκορπῶ στίχους
 καὶ οἱ Πόντοι ἄς βροντήσουν μὲ τῆς ἄρπας μου τοὺς ἤχους.
 Θάλασσα τοῦ Ποσειδῶνος, τροπαιόσπαρτα χωράφι
 πού ἔστα σπλάγγνα Σου κρουμένοι τῶν αἰώνων εἶν' οἱ τάφοι,
 πού ἀκόμα, καθρεπτίζεις ἀτελείωτη ἀσπίδα,
 μὲ τοὺς θεῖους Ἀργοναύτας τὴν ἀνέκρωτη Κολχίδα,
 θάλασσα δικό μας κτῆμα, θησαυρὲ τῆς Ἱστορίας
 ἀπὸ πρὶν τὴν Γῆν ξυπνήση, ἢ Ἑλλάς διὰ τῆς Τροίας,

(2) Τὸ ἐπανωφόρι τοῦ Ἑλληνοσ ναυτικοῦ

θάλασσα τοῦ Ὀδυσσεῶς, θάλασσα τοῦ Κυναιγείρου,
φωτογράφημα αἰώνιο τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀπειρου.

Θάλασσα ποῦ με τοῦ Ξερόξου τὰ ραβδίσματα ἴστη ράχι
τρέχεις καὶ βοοῦν μαζί σου λαίλαπες οἱ Περσομάχοι
καὶ ξαφνίζονται τὰ Ἔθνη καὶ νομίζουν πῶς ἐκεῖνος

ὁ καιρὸς φυσάει πάντα ἴστα νερὰ τῆς Σαλαμίνας,
Θάλασσα ποῦ ἔπου ρίζη ὁ φτωχὸς ψαρᾶς σου πιάνει
σκέλεθρα ἀνδρειωμένων, θώρακας, κοντάρια, κράνη,
καὶ σαλπίζει ἔσ τῆ βουή σου ἢ φωνή τοῦ παρελθόντος,
θάλασσα τῆς Προποντίδος, θάλασσα τοῦ Ξενοφώντος,

Θάλασσα τῆς Ναυπακτίας εἰς ἐσὲ ἢ ἐλευθερία
ἴστα αἰώνιά σου κάλλη καθρεφτίζειτ' αἰώνια !

Θάλασσα τοῦ Ἑλλησπόντου εἰς καθὲν ἀνασασμὸ Σου
μιὰ ἀρμάδα συντριμμένη ξεσκεπάζει ὁ Θεὸς σου
κι' ἀπ' τὸ Ταίναρ ὡς τὸ Γάγγη σ' ὅποιο φρίζεις ἀκρωτήρι
κάθε στάλα Σου καὶ μία Περσικὴ ξερνᾷ τρίτηρη,
μὲ ἀμπαρωμένους Μήδους, μὲ Λυδοὺς μαρμαρωμένους
ἴσαν σ' ἀχάλαστο μουσεῖο ἀπ' τῆ δόξα φυλαγμένους.

Ὁ Γεβράλτ-Πασᾶς μουγγρίζει ἴσ τῆ φριχτή Σου ἀνεμοζάλη,
καὶ τοῦ Λάμπρου τὸ τραγοῦδι ἢ γαλήνη Σου μᾶς ψάλλει.

Καὶ τοῦ Μπούμπουλη τοὺς βόγγους ἢ βοή Σου κιθαρίζει
ἴσαν τὴν ὄρα ποῦ τὸν εἶδαν τὸ Ἀλγέρι νὰ γκρεμίζη.

Ἐσὺ θάλασσα γνωρίζεις νὰ μᾶς ἴπῃς γιὰ τὸ Μιαούλη,
Ἐσὺ θάλασσα τὸ πρῶτο ψάλλε μας θαλασσοπούλι.

Ἔγινε μόλα, ἔγινε λέσα !

τοῦ Μιαούλη μιὰ ἴματιὰ

σ' ὅποιο κῦμα γύρει μέσα

κάνει ὄλα μιὰ φωτιὰ.

Πρῶτο κύμα . . . τόπο, τόπο τὰ στοιχεῖα νὰ περάτη . . .
 βιαστικό, βουβό καὶ γυῖρο ξεγεται νὰ ξαποστάση
 εἰς τὴν Ὑδρα ποῦ γιὰ μάνα τοῦ Μικρούλη τῆς τειριάζει
 γιὰτὶ Τρίτωνας ἐπλάσθη ἀπ' τὰ σπλάγγνα της νὰ βγάζη·
 Ὑδρα, τῆς Ἐλευθερίας τῶν Λαῶν, τὸ ἅγιο βῆμα!
 Ὑδρα, τῆς Τουρκίας ἢ ξέρω, τῆς διπλωματίας μνήμα.
 Ὑδρα εἰς τὴν ἄβυσσόν σου ἀπὸ τὸ θεὸ στημένη
 ν' ἀναστένεσ' ἐκδικήτρα ἄν θεὰ μαρομαρωμένη,
 Μιὰ μικρὴ ἀλλὰ ὠραία θεὸ νὰ εἰπω ἱστορία
 ποῦ τῇ φήμῃ σου ἀνασταίνει ἀπὸ τὴν συγῆ τὴν κοῦα.
 Ἀνοιξιὰτικὴ ἡμέρα ἔστο κατὰστραμ' ἀτμοπλοίου
 ὅπου ἔκανε τ' ὠραῖο ταξιδάκι τοῦ Ναυπλίου,
 καθὼς πάντοτε ὁ ἕνας μὲ τὸν ἄλλον ἐρλυάσει
 καὶ αὐλάκωνε τὴν Κόρρο τὸ ἀτμόπλοιο μὲ χάρι.
 Ἑλληνόγλυττος, ἀγῶος ἕνας Νέος μετὰξὺ μας
 ποῦ δὲν ἔδιδε καμμία ὑποψία σ' τὴν ψυχὴ μας,
 ἄξαφνα βογγᾶ, ἀφρίζει, βλασφημάει, φασκελώνει,
 ἄμ' ἀντίκρου μας ἐράνη τὴ θεόχτιστο κοτρώνι,
 ποῦ ὁ ναύαρχος τοῦ Γένους ἐγεννήθη καὶ ἀνδρώθη,
 καὶ ἡ Κιβωτὸς τοῦ Νῶε τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐσώθη.
 «Κι' ὁ Χριστὸς, εἶπεν, ἀκόμα ἂν τὴν πετο' αὐτὴ γκρεμίσῃ
 αἴ τὴ Τουρκία καὶ τὸν Χριστὸ Σας ὡς θεὸν θὲ προσκυνήσῃ».
 τὴν Ἑλληνικὴ ψυχὴ μου περιφάνεια παραφέρει
 καὶ τοῦ Τούρκου πατριώτη φιλικὰ σφίγγω τὸ χέρι·
 παιανίζουσι τὸν ὕμνον τῆς Ἑλλάδος Τούρκου χεῖλη,
 καὶ οἱ ἄπιστοι ἀνάβουν τοῦ Σταυροῦ της τὸ κανδύλι.
 Βράχε κεραυνοπλασμένε ἔστῃς δουλείας τὸ σκοτάδι,
 Σκόρπα, σκόρπα αἰώνιος φῶς Κυρίου εἰς τὸν Ἄδη.

Ἐφθασε τὸ πρῶτο κύμα καὶ μᾶς διηγεῖται ὅσα
νὰ διηγηθῆ γινωρίζει ἢ δική του μόνον γλῶσσα.
Ὁ Βορροιάς εἰς τὰ φτερά του ἕνα, ἕνα λόγο παίρνει
κ' ὅπου τύραννοι καὶ δοῦλοι σάν κλαγγὴ Θεοῦ τὸν φέρνει
κύμ' ἀθάνατο, σ' ὀρκίζω, ἔστην πολεμικὴ Σου χάρι,
σάλπισέ μας πῶς τὸν εἶδες, ἔστὸ στενὸ τοῦ Γιβραλτάρη;
πῶς τὸν εἶδες τραγουδῶντας «Ἐγὼ μὲν, ἔγὼ λέσα!»
ἔτῃς Ἐγκλέζικες ἀρμάδες ἀστραπὴ ἔτὰ νέφη μέσα;
πές μας κύμα ποῦ τὸν εἶδες εἰς τοῦ Νέλσωνος τὰ χέρια,
πῶς τοῦ γλύστρισε κ' ἐσώθη μετὰ δέκα του ζευτέρια;
πές μας κύμα πῶς τὸν εἶδες εἰς τὰ Γάδειρα νὰ μπαῖνη,
μὲ φομὴ τὴν Ἰσπανία ἔστὸ χαμό της ν' ἀνασταίνη;
μὲ τὰ σάβανα τ' ὀλέθρου πῶς ἐτύλιγε τὸ στᾶρι
καὶ μὲ δίστηλα σαβούρα ἔστὸ Ναυτίλου του τ' ἀμπάρι
πῶς πετιώτανε μαζύ Σου καὶ πῶς ἀμπωθε μαζύ του
μὲ μαγνήτη τὴ ματιὰ του καὶ μ' ἀγέρα τὴν ψυχὴ του,
ἕκατὸ τέτοια καράβια ποῦ λές κ' ἦσαν σκαρωμένα
εἰς τὸν Ἄδη γιὰ νὰ φάη ἕνα κόσμον τὸ καθένα;
μὰ ἐν ᾧ τὸ πρῶτο κύμα εἰς τὴν Ὑδρα ξεψυχάει
καὶ σάν μουσικὴ πολέμου ἢ βοή του ἀπαντάει,
σάν λαὸς κυνηγημένος ἄλλο κύμ' ἀπὸ τ' Ἀλγέρι
Μυστικὰ λεισημονιμένα εἰς τὸ ἄγαλμά Σου φέρεϊ.
Ἄκου Ναύαρχε τοῦ Γένους ἔστὸ πελάγου τὴν ἀντάρτα
Τῆς σφαγμένης Ἀλγερίας τὴν ἀκοίμητη κατάρτα.
Εἰς τὸ κύμ' αὐτὸ ἀκόμα ἀρμενίζει ἢ καρδιά Σου
καὶ λαοὺς σηκώνει κ' Ἔθνη ἢ Ἑλλάς μὲ τ' ὄνομά Σου.
Καὶ τοῦ Μάρκου τῆς Ἐφέσου ἔκει μέσα ἡ ἰδέα (3)

(3) Τίς ἀγνοεῖ, ὅτι ὁ τῆς Ἐφέσου ἐπίσκοπος Μάρκος, καὶ

κυματίζει ἐνσαρκωμένη ἔστη δική σου τῆ Σημαία.
Πρόδρομος ἔστο κῆμα τοῦτο τοῦ Ἑλληνικοῦ Νυμφίου
μ' ἀστραπόβροντ' ἀναστραίνει τὸ σκοπὸ τοῦ Βρυέννιου·
μὲ τὸ μυστικὸ τοῦ Ρήγα ἄττρο εἰς τὴν καταχνιά της,
τοῦ λαοῦ τοὺς πόθους πέρνει γιὰ βοριά εἰς τὰ πανιά της,
καὶ ἀπὸ τὴν Ἀλγερία ἢ Ἀργώ Σου κατεβαίνει
εἰς τὸν ἱερόν Ἀγῶνα μὲ χουσάφι φορτωμένη·
καὶ ἀκένωτο Ταμεῖο τῆς Ἑλλάδος τὸ Νησί σου ⁽⁴⁾
αἷμα ἔδωκε καὶ σάρκα ἔστην ἁγία ἐμπνευσί Σου.

Ἐγὼ μόλα, ἔγχα λέσα !

Κῆμ' ἀγέρας καὶ φωτιά !

Τοῦ Μιαούλη λάμπει μέσα

Ἄολο πνεῦμα ἢ ματιά !

Δ'.

Στὸν Πατέρα Σου ἀκόμα πρὶν φανερωθῇ ἡ καρδιά Σου,
Σὺ ἐγνώριζες ποῖος εἶσαι ἀπὸ τὸ Θεὸ πλασμένος

ὁ τούτου διδάσκαλος Βρυέννιος ἔσωσαν τὴν Ἑλληνικὴν ἐθνικότητα ἀπὸ τοῦ μεγαλοφυεῆς ἀλλὰ Παππικωτάτου Ἑλληνοεξωμότου Βησσαρίωνος τοὺς ὄνυχας; Ἐκείνων τῶν Ἑλλήνων πνευματικὸν κατασκευάσμα ὑπῆρξεν ὁ σώσας τὸν ἑλληνισμόν ἐν τῇ Ὀρθοδόξῃ Πατριάρχῃ Σχολάριος κατὰ τὴν τοῦ Β' Μωάμεμεθ ἐκπόρθησιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

(4) Εἰς τὸν περὰ τῶν Ἀγγλων ἀποκλεισμόν τῆς Ἰσπανίας καὶ εἰς τὰς μετὰ τῶν πλουσίων Πειρατῶν τῆς Ἀλγερίας πολυχρονίους συμπλοκάς τῶν ἀπέκτησαν οἱ ναυτικοὶ μας τὸν πλοῦτον καὶ τὴν πολεμικὴν πείραν, δι' ἣν ὡς θεόθεν ἐμπνεόμενοι ἐκράτησαν τὸν ὀκταετῆ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀγῶνα κατὰ τῶν Τούρκων.

και θνητός να φέρη άλλος, δέν ἐπόθεις τ' ὄνομά Σου,
δέν σοῦ ἔφθανε νά εἶσαι μόνον Βῶκος τιμημένος
και γιά ὄνομά Σου 'πῆρες τ' ὄνομα τοῦ καραβιοῦ Σου
ποῦ μαζή του 'στους κινδύνους ἐγιγάντωσε ὁ νοῦς Σου.
Σοῦ ἐθύμωσε γιά τοῦτο ὁ ἀθῶός Σου Πατέρας,
ὡς κι' ἐκεῖνος νά προεἶδε τάς ἐνδόξους Σου ἡμέρας,
και γιά δάρναίς τοῦ σπιτιοῦ του τάς ἐπόθει νά φουντώσουν
Και τὸ ὄνομα τοῦ Βῶκου με τή δόξα ν' ἀδελφώσουν.
'Εβλεπεν ὁ Γέρω-Βῶκος τὸ παιδί του με βαργόμι
ἐν' ᾧ τὸ ὑπερηγάπα και 'σ τῆς τρέλλαις του ἀκόμη.
Πόσα πνεύματα πλασμένα γιά νά πλάσσουν οἰκουμένη,
τῶν Καιρῶν και τῶν Ἀνθρώπων ἡ μωρία τὰ μωραίνει!
ἔβλεπεν ὁ Γέρω-Βῶκος τοῦ Ἀνδρέα του 'σάν μία
ἔτοιμη νά τοῦ ρουφήσῃ τή ζωή του τρικυμία.
«Ναί!» δέν εἶπε τὸ παιδί του, ἀμὰ ἔλεγε τὸ «Ὅχι!»
κι' ἡ ζωή του ἐπερπάτει εἰς τοῦ μωραιοῦ τὴν κώχη.
Εἶν' ἀλήθεια ὅτι ὅσοι ἐγεννήθηκαν Μεγάλοι,
ἡ ζωή τους εἶνε μία φοβερὴ ἀνεμοζάλη.
'Η μεγάλη φρονιμάδα εἶνε πέτρα χωρὶς πόρους,
εἶνε δρόμος με χιλιάδες εἰς τή ράχι ὁδοιπόρους.
κάθε νύχτα ὁ Ἀνδρέας 'στό κρασί, 'σ τῆς μαυρομάταις,
Σάν στοιχειῖο ἀνησυχῶσε τῆς σεμναίς τῆς Ὑδρας στραταίς
Μά τὴν ὥρα ποῦ διαμάντια τὰ κοτρώνια κἀν' ἡ Πούλια
μ' ὅσα εἶχεν ὁ Ἀνδρέας διαλεχτὰ θαλασσοπούλια,
ἐν ᾧ κάθε Νοικοκύρης ἔριχνε τὴν ἀγκουρά του,
ἐφαινόταν γιά ταξειδί νά σταυρώνῃ τὴ πανιά του.
Κι' ἐσουφρόνανε τὰ χεῖλη οἱ σοφοὶ Νοικοκυραῖοι
και 'στό Γέρω-Βῶκ' ὁ Σκούρτης ἐσυνείθιζε νά λέη
«Τὸ θεότρελλο παιδί σου τώρα Γέρω-Βῶκο πάει»

» ἡ σημερινὴ φουρτούνα (5) δίχως ἄλλο θὰ τὸ φάη»
ἀλλὰ ὅσω νὰ τὸ ποῦνε ἐξαγνάντιζαν τ' Ἀνδρέα
τὸ καράβι νὰ γυρίζῃ μὲ περίφανη Σημαία.
Κι' ἀκουγότουν νὰ φωνάζῃ «Μία οὔλοι! Μία οὔλοι!»
κι' ἀπὸ τότε εἶπαν ὅλοι τὸ καράβι τοῦ «Μιαούλη!»
μὲ ἀτίμητη δεμένοι τ' ὄνομά τους ἀραβῶνα,
ἐπελάγισαν ἀντάμα 'στοῦ ἀγῶνος τὸ χειμῶνα,
καὶ ἄρμενισαν ἀντάμα 'σ τὸ σκοτάδι τῆς ἀνδρείας,
καὶ ἀντάμα 'στὸ λιμάνι ἄραξαν τῆς Ἱστορίας.
Τὰς ἡμέρας τοῦ ἀγῶνος 'στὸ Ἀνάπλι ἕνα βράδυ,
κοσμοχαλασιὰ χυμένη εἰς τὴ θάλασσ' ἀπ' τὸν Ἄδη,
'σάν θεοῦ ὀργὴ ἐζήτει τῆς στερικίς μὲ τὰ πελάγη
'στὴ φθορὰ ν' ἀνακατώσῃ κι' ἐνωμένα νὰ τὰ φάγῃ
κι' ἐμαζεύαν τ' ἄρμενά τους καὶ κατέβαζαν τὰ ἔξάρτια,
καὶ γιὰ νὰ σωθοῦν ἐζήτουν νὰ γκρεμίσουν τὰ κατάρτια,
τῶν τριῶν Συμμάχων Στόλων ὅπου ἦσαν ἀραγμένοι,
Ναύαρχοι τῆς ἐπιστήμης, Ναῦται κοσμογυρισμένοι
ἀλλ' ἐν ᾧ ὅσω βραδιάζει τὸ κακὸ ὄλω ἀνάθει,
βλέπουν ἔτοιμο γιὰ δρόμο τοῦ Μιαούλη τὸ καράβι.
Δὲν πιστεύουν ὅ,τι βλέπουν, τὸν ρωτοῦνε μὲ σημεῖα,
καὶ τοῦ λέγουν ὅτ' ἡ τόλμη δὲν νικάει τὰ στοιχεῖα.
Τ' ἄρμενά του ὁ Ὑδραῖος εἰς ἀπάντησιν ἀπλώνει

---

(5) Τὴν Ἱταλικὴν λέξιν fortuna ἀφίνω εἰς τὸ στόμα τοῦ Ὑδραίου πλοίαρχου τῶν τότε χρόνων ἕνα μὴ ἐξελληνίζων αὐτὴν μεταμφιέσω τὸν Ὑδραῖον τοῦ 1790 εἰς λογιώτατον τοῦ 1889. Τὴν ξένην ταύτην λέξιν δὲν προσφέρει ἡ Μοῦσα μου, ἀλλ' ὁ τότε Ἑλλήν Πλοίαρχος, ὡς τὴν ἐσυνείθιζεν.

κ' ἡ Σιμαία τῆς Ἑλλάδος τὸ Σταυρό της ξεδιπλώνει.
Με τοῦ φιλελληνισμοῦ τοῦ ὀπλισμένους τὴν ἐλπίδα
Τρέχ' ὁ Στόλαρχος τῶν Γάλλων Δεριγνὺ 'σ τὴ Ναυαρχίδα
τοῦ φιλτάτου τοῦ Μιαούλη μὲ τὰ μάτια του νὰ ἴδῃ
καὶ νὰ ἐμποδίσῃ τέτοιο τρελλοκίνητο ταξεῖδι.

Ὁ Μιαούλης τ' ἀπαντᾷ μὲ χαμόγελο ποῦ δείχνει
ἄστρο μυστικὴ ἀκτῖνα εἰς τὴν ἄδυσο νὰ ρίχνῃ,
«Μύστιχο ἀπὸ τὴν Πάτρα μὲ καλεῖ ἐκεῖ νὰ φθάσω,
«πρῶτα ὁ θεός, τῶν Τούρκων τὴν ἀρμάδα νὰ χαλάσω·
«'Στὸ καλὸ καράβι στέκει καὶ εἰς τὸ γερὸ κεφάλι
«τοῦ καραβοκύρη κάθε τοῦ καιροῦ ἀνεμοζάλη.»

Κι' *Ἐγὶα μόλα, ἔγχι λέσα!
'στοῦ πελάγου τὴ φωτιά,
τὴ γαλήνη στρώνει μέσα
τοῦ Μιαούλη ἢ ματιά!

Ε΄.

Ὅταν θελήσῃ ὁ θεός μιὰ χώρα ν' ἀναστήσῃ
*Ἐνα Μιαούλη 'στοῦ λαοῦ τὸν *Ἄδῃ θὰ ὀδηγήσῃ·
γιά τοῦτο *Ἄνδρες σὰν αὐτὸν ποῦ τώρα χαιρετᾶμε,
καὶ σκέπασμα τῆς γύμνιας μας τὴ φήμη τους ζητᾶμε,
γιά τοῦτο *Ἄνδρες σὰν αὐτὸν ἕνας τὸν κάθ' αἰῶνα
φθάνει μὲ ἕνα 'στὴν καρδιά σπαρμένο Μαραθῶνα,
γιά τοῦτο τὴν ἐμφάνισι 'στὸν κόσμον τοῦ Μιαούλη
σημεῖο ἀναστάσεως ἐπίστεψαν οἱ δοῦλοι
ἐν ᾧ δὲν ἦτο φρόνιμο τὴν αἰωνία ἀλήθεια
νὰ δεῖξουν ὅτι κρύβουνε 'στὰ σκοτεινά τους στήθεα·
'στὰ χρόνια τοῦ Δεσποτισμοῦ τὰ ἄθεα ἐκεῖνα,
κακούργημ' ἀθεόβοφο ἦτανε νὰ πιστέψῃς

πῶς δεύτερο Θεμιστοκλῆ προσμέν' ἢ Σαλαμίνα
 κι' ὅτι μπουρὶς γὰ τὸ σπαθὶ τὰ χέρια ν' ἀναδέψης,
 γιατί λησταὶ ποῦ ἔφεραν 'στὸ μέτωπό τους στέμμα
 εἶχαν στεγνώσει τὴν καρδιά τοῦ Κόσμου ἀπὸ αἶμα.

Τὸ ἐθνικὸ στερέωμα τῆς Γῆς εἶχε χαλάσει,
 δεσπότης μόνον ἔκλειε κι' ἀνδράποδα ἢ πλάσι,
 παρεξηγεῖτο τοῦ Θεοῦ ἢ πάντοδονομία
 κι' εἰς τὸ σκοτάδι προσευχὴ ἀντήχ' ἢ βλασφημία.

Σ' τὰ νύχια τοῦ Ἀλήπασα ἐσπάραζε τὸ Σοῦλι,
 ἀκόμα ἐγαργάριζε 'στὴ λίμνη ἢ Φροσύνη,
 ὅταν τὰ κύματ' ἄξαφνα ἐσάλπισαν «Μιαούλη!»
 κι' ἐρούρηξε κατακλυσμὸς τοῦ Δούλου τῆ γαλήνη.

Μιαούλης! ἐκδικήσεως ἢ ζωντανὴ ῥομπαΐα!
 ἐνσαρκωμέν' εἰς ἥρωα ἢ Ἐθνικὴ Ἰδέα!

Τὰ δάκρυα, οἱ στεναγμοὶ, ἢ λύσσα πέντ' αἰῶνων
 καὶ Κόσμου ἀναγέννησις εἰς ἓνα Ἄνδρα μόνον.

Μιαούλης! γλυκοχάραγμα ἀπὸ βαρὺ χειμῶνα,
 κραυγὴ νεκραναστάσεως καὶ φῶς 'σ τὸν Παρθενῶνα.

Φιλόλαος, ἀπέραντος σκοπὸς ἐνσαρκωμένος,
 μὲ τοῦ Θεοῦ τὴ δύναμι μὲ τοὺς καιροὺς πλασμένος
 προαιωνία βούλησις, τῶν δούλων ὀπτασία,
 ὄνειρον ποῦ ἐξήγησεν ἢ Παλιγγενεσία.

Ὡς τὸν Μιαούλην ἄνθρωποι εἶν' ἔθνικαὶ ἐκφράσεις,
 γεννηῶνται καὶ πεθαίνουνε μὲ τὰς ἐπαναστάσεις.

Μιαούλης! τοῦ Ἀγῶνος Νοῦς, ἴματι, καρδιά καὶ χέρι!
 τοῦ ἐθνικοῦ κατακλυσμοῦ τὸ πολικὸ ἀστέρι,

εἰς τοῦ Σαχτούρη τοὺς παλμοὺς ἀνέτειλε μὲ χάρι
 κι' ἔχυνε σπίθαις 'σ τὸ δαυλὸ τοῦ μυθικοῦ Κανάρη!

ἦτο βροντὴ τοῦ Κυριακοῦ, φτεροὶ τοῦ Ἀποστόλη!

ἦσαν ἀκτίνες του λαμπραὶ οἱ στολοκαύται δλοὶ !
ἔπερνε δλ' ἀπ' τὴν καρδιά τὰ σχέδια ὁ Νουῆ Σου
καὶ μὲ τοὺς πατριωτικοὺς ἐσκέπτεσο παλμοὺς Σου.
Γιὰ τοῦτο σὰν θεόσπαρτη τὴ νίκ' εἶχε κλεισμένη
πᾶσ' ἀπὸ Σὲ ναυαρχικὴ ὀρμὴ σχεδιασμένη.

Ἐγὼ μὲ, ἔγὼ λῆσα
αἶμ' ἀρμύρα καὶ φωτιά,
στόλους θάφτει παντοῦ μεσα
τοῦ Μιαούλη ἡ ματιὰ !

ΣΤ'.

Πῆς μας Ναύαρχε, ποῖο στόλο ἡ ματιὰ σου διασκορπίζει ;
ἡ καρδιά Σου μὲ τὴ νίκη σὲ ποῖα θάλασσο' ἀρμενίζει ;
μὴ τὸν Νέλσων' ἀντικρίζεις καὶ τοῦ λῆς πῶς ἂν τὸν πιάσης,
ἴστω κατάρτι τοῦ μικροῦ Σου καραβιοῦ θὰ τὸν κρεμάσης ; (6)
μὴ ζωντάνεψ' ἡ ψυχὴ Σου ἴστω μαρμαρίνο ἀνδριάντα ;
μὴ καὶ πέτρινος Μιαούλης τὴν Τουρκιὰ τρομάζει πάντα ;
τῆς Παληκαριᾶς τὸ σῶμα δὲν μπορεῖ πηλὸς νὰ γένη
κι' ἐπετάχθη νὰ γιορτάσῃ ἡ Ἀνδρεία στοιχειωμένη
ἄλλη μιὰ φορὰ ἐκεῖνο τὸ λαμπρὸ Σου πανηγύρι,

---

(6). Συλληφθεὶς κατὰ τὸν Ἰσπανικὸν ἀποκλεισμόν ὁ Μιαούλης παρὰ τοῦ Νέλσωνος, ἠρωτήθη παρ' αὐτοῦ ὡς ἐξῆς. Νέλ. Τί θὰ μὲ ἔκαμνες ἂν μὲ συνελάμβανες ; Μ. ὅτι σκοπύης νὰ μὲ κάμης σύ τῶρα. Νέλ. Τί ; Μ. θὰ μὲ κρεμάσης εἰς τὸ πλοῖόν σου. Νέλ. Γίνεσαι ὑπασπιστῆς μου ; Μ. ὄχι, διότι μὲ θέλει ἡ Πατρίς μου διὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν τῆς. Νέλ. Σὲ ἀπολύω διότι εἰσθε ἀξιοὶ ἐλευθερίας καὶ σύ καὶ ἡ Ἑλλάς !

π' ἀπὸ τότε ξεφυχάει καὶ ἀξεψύχνητη θυμίζει
 ἢ Τουρκιὰ τὸ συντριμμό της εἰς τοῦ Πάπα τ' ἀκροτῆρι
 καὶ τὸν ὕμνον Σου ἢ φήμη μὲ τοὺς θρήνους της τονίζει.
 Πές μας, Νχύρχε τοῦ Γένους, φουντωμένη ποιὰ ἀρμάδα
 σοῦ κρατεῖ κηροδοσία ν' ἀναστείσης τὴν Ἑλλάδα ;
 μὴ γυρεύης ν' αὐγατήσης τὴν ἀπέραντ' Ἱστορία
 ἔστὸ βωμὸ τοῦ Σάντα-Ρόζα, εἰς τὴν ἔρημ Σφακτηρία ;
 μαρμαμένο ἔστὴ ντροπὴ μας τὸ μαρτυρικὸ τους βάγιο,
 μὴ σκοπεύης ν' ἀναστήσης μ' ἓνα δεῦτερο τρισάγιο,
 γιὰ νὰ βασιλέψῃ πάλιν ντροπιασμένο, δίχως χάρι,
 εἰς τῆς Ἀραπιᾶς τὸ αἶμα τὸ μισόχριστο φεγγάρι !
 ἄκου Νχύρχε ! . . . Σὲ κράζει, μουσικὴ ἐπουρανία !
 ποῦ κρατεῖ μὲ τ' ὄνομά Σου τὴν Ἑλλάδα αἰωνία !
 εἶνε ἄλιωτα κρυφάρια ὅσ τὰ νερά τῆς Μιτυλήνης . . .
 εἶνε ἄρματα καὶ πρύμναις, εἶνε πῶροις καὶ τιμόνια . . .
 μὲ τὴ λύσσα τῶν σιφώνων, μὲ τὸ γέλοιο τῆς γαλήνης
 τὴν ἐκδίκησιν τῆς Χίου καθαρίζουε αἰώνια·
 μὲ τὸ Τούνεζι τ' Ἀλγέρι σὲ μιὰ λύσσα ὠρκισμένα,
 κύματ' ἄγρια σὲ χτυπᾶνε καὶ πεθαίνουν ἀφρισμένα.
 Ὁ Καραμπουρνᾶς σὲ κράζει . . . Πέτα Ναυαρχε τοῦ Γένους !
 ἄλλη μιὰ φορὰ νὰ πνίξης τοὺς βαρβάρους ἐνωμένους.
 Τὸ χλιμῆτρισμα τῆς Κρήτης μὴν ἀντήχητε ἔστὸ μνημα,
 καὶ σοῦ ἐνθύμησε Μιαούλη τὴ λαμπρὰ ἐκείνη Ἔμερα,
 Ποῦ στεφάνι Σου ὁ ἥλιος καθρεφτίστηκε ἔστὸ κύμα,
 καὶ ἡ φήμη Σου ἐχύθη καὶ τοῦ Κόσμου πάρα πέρα ;
 Ραφαλιὰ, Σαχτούρη, Βῶκε, Κολανδροῦντσε, Παναγιώτα,
 Μπόταση, Λεμπέση, Ζάκα, Κούτση, Κριεζῆ, Τομπάζη,
 ναύαρχοι τὸ Ναύαρχό Σας τριγυρίσατε σὰν πρῶτα . . .
 γιὰ τὴν Κρήτη, γιὰ τὴν Κρήτη ὁ Μιαούλης Σᾶς φωνάζει·
 ἀστραπόβροντα εἰς σχῆμα Πολεμάρχων σὲ κυκλώνουν.

καὶ μυριάνδρη ἀρμάδα εἰς τὴν Σούδα σαβανώνουν·
 μαῦρο φεῖδι ὁ Μπρύντης ἔστους καπνοὺς ἂν δὲν γλυστροῦσε,
 Στὴν Εὐρώπη Ναυαρένο ἢ Ἑλλάς δὲν θὰ χρωστοῦσε·
 Τόσα φῶτα σὲ μία λάμψη οἱ Ἄνδρεῖοι ὅλοι σμίγουν
 καὶ τὴν θάλασσα πορφύρα νὰ περάσῃ ἢ Δόξῃ ἀνοίγουν·
 εἰς τὴν φήμη σου ἐκείνη ἢ Ἑλλάς ἀκουμπισμένη
 τὴ χτυπᾷ ὁ κόσμος ὅλος καὶ ποτέ της δὲν πεθαίνει.
 Πές μας, Ναύαρχε ποῦ μοιᾶζεις οὐρανὸ συλλογισμένο,
 ἀπὸ μυστικίας ἀκτίνες ἔστο σκοτάδι φωτισμένο,
 σὰν Θεοῦ εἰς τὸ Σταυρὸ του μὴ σ᾽ ἀνάστησαν οἱ γόγγυοι
 ποῦ ἐσκόρπισε τὸ αἰῶνιο σ᾽ τὸ χαμό του Μεσολόγγι,
 καὶ ἔπετάχθηκες καὶ ἄλλη μιὰ φορά νὰ τὸ ποτίσης
 καὶ τὸ αἷμα τῆς καρδιᾶς σου εἰς τὰς φλέβας του νὰ χύσης;
 Μεσολόγγι καὶ Μιαούλης, ὁ Σταυρὸς καὶ ἡ Δόξῃ ἀντάμα!
 ἓνα στέμμι ἀπὸ δυὸ δάφνας, μὲ δυὸ πράξεις ἓνα δρᾶμα!
 Ναύαρχε, ἔστο Μεσολόγγι χούμα ἄλλη μιὰ φορά Σου,
 Ν᾽ αὐγατήσης ἔσθην ὁρμή του, ν᾽ αὐγατήση ἔσθην καρδιά Σου·
 ἀπ᾽ ἐκεῖ ἐμψυχωμένος χούμα, Ναύαρχε καὶ πάλι
 καὶ μαζὴ Σου ἄς χουμήσουν οἱ Θαλασσινοὶ μας Δράκοι,
 τὰ διακόσια ἀρμαμέντα νὰ συντρίψτε τοῦ Τοπάλη,
 ἔστο ἀνάμεσα τῆς Σπέτσας καὶ τῆς Ὑδρας Σου αὐλάκι.
 Σπρώξε τὰ συντοίμματα του εἰς τὰ Δαρδενέλια πέρα
 καὶ ὁ Θεὸς νὰ βασιλέψῃ δὲν θ᾽ ἀφήσῃ τέτοια Μέρα·
 Χτύπα! Ψάλλει τ᾽ ὄνομά σου κάθε κῦμα τοῦ Βοσπόρου!
 ἀλλὰ μὴ ποτέ γυρίσης ἔστο μικρὸ Νησί τοῦ Πόρου,
 ἐχθρική Διπλωματία τρέμω, τρέμω μὴ καὶ πάλι
 ἄδοξη φωτιὰ θελήσῃ εἰς τὰς δάφνας Σου νὰ βάλῃ.

Ἔγινε μόλα, ἔγινε λέσα!
 Τοῦ Μιαούλη ἢ ματιὰ,
 Δὲν ἔμπορεῖ ν᾽ ἀστράψῃ μέσα
 Εἰς τὴν ἄδοξη φωτιὰ!

Ἄφ' οὐδὲν νεκραναστένουν τὴν ἀσύγκριτη καρδιά Σου
 ὅσα ὄνειρα καὶ πόθοι χαιρετῶνε τ' ἀγαλμά Σου,
 φθάνει, φθάνει τ' ὄνομά Σου τὸ αἰώνιο μονάχο,
 τ' ὄνομά Σου ν' ἀντιχάη ἀπὸ πέλαγο σὲ βράχο,
 νὰ ξανάρθουνε τὰ νειάτα τῆς Ἑλλάδος Σου Μιαούλη,
 νὰ γενοῦν λαὸς ὁ ὄχλος καὶ Θρασύβουλοι οἱ δεῦλοι.—

Ὅλ' ἡ Ἑλλάς ἄς τραγουδήσῃ «Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα!»
 τὸ θαλασσινο τραγοῦδι τῆς Ἑλλάδος πῶχει μέσα,
 ὅσῃ τῆς λάμπες τὸ διαμάντι, ὅσῃ τοὺς εἴχους ἢ κιθάρα,
 μὲ τὸ θάνατο τὴ νίκη, τὴν τιμὴ μὲ τὴ λαχτάρα,
 τὴν ἐλευθερίαν θρεμμένη μὲ τοῦ μάρτυρος τὸ αἶμα
 καὶ ὅσ' τοῦ Ρωμανοῦ τὴν Πύλη τὸ ἀληθινό μας Στέμμα!

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα!

Αἶμα, κύματα, φωτιά,
 Θρόνος κι Ἔθνος λάμπουν μέσα
 Ἐστοῦ Μιαούλη τὴ ματιά!

ΠΟΙΗΜΑ Β΄.

Η ΚΡΗΤΗ

ΚΑΙ

Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΡΙΑΡΗΣ

Σύγνεφο μαῦρο καὶ βαρὺ ποῦ σὰ νὰ κυνηγίεσαι,
ἀπὸ τῆς Δύσης τὸ Βοριά 'στὸ χάος παραδέρνεις,
καὶ πότε εἰς τ' ἄγρια βουνὰ τῆς Κρήτης μου κρεμνιέσαι,
καὶ πότε εἰς τῶν Ἀθηνῶν τὸ Κοιμητῆρι γέρνεις,
'σὰν τοῦ Κριάρη τὴν ψυχὴ τὸν δρόμο σου χαράζεις
καὶ 'σὰν τὸ ράσο τ' Ἀρκαδιοῦ τοῦ Αἰωνίου μοιάζεις..

Ἄ,τι κι' ἂν ἦσαι σύγνεφο μὴ γέρνης εἰς τὸ μνήμα
τοῦ Κρητικοῦ παλληκαρᾶ, κ' ἐγὼ θὰ τὸν γνῶρίσω . . .
μπαροῦτι θὰ μοσχοβολῆ κ' εἰς τοῦ Σταυροῦ τὸ σχῆμα
θαῦρω μαχαίρια κρητικὰ ἐκεῖ νὰ προσκυνήσω
ἀντὶ γιὰ τριαντάφυλλα μὲ τὸ συρμὸ δεμένα
θαῦρω μιλλιόνια ἀπόμαχα καὶ κόκκαλα σπαρμένα.

Ἄρρωστος ἐσηκώθηκα γιὰ νὰ Σοῦ τραγουδήσω
τὸ λαβωμένο σῶμά Σου ἀδειλιάστε Κριάρη . . .

Ἄηδόνι τῶν παληκαριῶν ἐγὼ πῶς ν' ἀστυχήσω
τῆς Τουρκοφάγου Κρήτης μου τὸ πρῶτο παληκάρι ;
ἄρρωστος ἐξεκίνησα, μὰ ὅτ' τὸ μισό μου δρόμο,
ἐγύρισα μὲ τὸ σταυρὸ τῆς τύχης μου ὅσπὸν ὤμο.

Μοῦ εἶπαν ὅτι Σ' ἔθαψαν μὲ τὸ σπαθί ὅσπὸ χέρι,
ποῦ μιὰ ζωὴ ἐφώτισε τὸν οὐρανὸ τῆς Κρήτης !
Ἐψύχαγες καὶ τοῦ Μωσιῶ Ὀσσίλου ἐν ἀστέρι
κ' ἔτρεψε ὅσάν ἀπὸ θεοῦ ὀργὴν ὁ Ψηλορείτης.
τὴν ὥρα ποῦ ξεψύχαγες μοῦ εἶπαν γιὰ στερνὴ Σου
πῶς εἶχες τὰ ποιήματα τοῦ Ρήγα προσευχὴ Σου.

Μοῦ εἶπαν ὅτι Σ' ἔθαψαν κ' ἐρώτησα τί μνημα
γιὰ νὰ χωρῆσθαι ἔσκαψαν τῆς Κρήτης τὸ λιοντάρι,
τὸ ἄσδυστο Ἡφαιστεῖο σὲ πολεμάρχου σχῆμα ;
ποτέ μου δὲν ἐπίστευα νὰ πέθινες Κριάρη
γιατ' εἶναι κάτι ἄνθρωποι ποῦ καὶ σ' τὰ γηρατειά τους
ἤλιος σ' τὸ μεσουράνημα φλογοβολ' ἤ ματιά τους.

Θὰ ἔμοιαζαν τὰ χέρια Σου Κριάρη σταυρωμένα
ἀπάνω εἰς τὰ στήθια Σου, ὅσάν σὲ πλατεῖα λημέρια
δύω δαφνόκλαδα ξερά σὲ τρόπαια ριμμένα,
ὅσάν σὲ ταμποῦρι ἐρημὸ ἀπόμαχα μαχαίρια·
πόσαις φοραῖς ἢ δόξα μας ἀκράτητη ἐχύθει,
ὡσάν ἀπὸ στρατόπεδο, ἀπ' τὰ δικά σου στήθη !

Πόσαις φοραῖς ἐχύθηκε ὅσάν βόμβα, ὅσάν σφυδράλι
μετα ὅστ' ἀσπλάγγνα τῆς Τουρκιάς τ' ὀλόφλογ' ὄνομά Σου ;
πόσαις φοραῖς οἱ βάρβαροι τὸ Σέκο, τὴ Μυκάλη,
νὰ ζωντανεύουν εἶδανε ἀντίκρ' εἰς τ' ἄρματα Σου !

τοὺς τούρκους ἄν βρυκόλακας ἔστων ὕπνο τους ξαφνίζεις
καὶ τὰ τουρκόπουλα στοιχειὸ περίτρομα κοιμίζεις.

Ἐπέθανες ! ἄχ ! οἱ λαοὶ δὲν βλέπουν κάθε μέρα
τὸν Κοραῆ ἔστα γράμματα, ἔσ τὸ κῦμα τὸν Κανάρη,
ἔστου Ὀδυσσέως τὸ σπαθὶ τῆς νίκης τὸν ἀγέρα,
τὴ δάφνη τὴν ἀμάραντη ἔστὸ βράχο τοῦ Κριάρη !
Ἐπέθανες ! καὶ τοῦ καιροῦ θὰ σβύσ᾽ ἡ ἐπιστήμη
τῆς δόξης τὸ παράδειγμα, τὴ ζωντανή Σου φήμη.

Τὰ γόνατα δὲν ἔσπασαν τοῦ Δράκου οἱ Ἀρβανίταις,
ὁ Διάκος δὲν ἐπέθανε ἔστους πόνους τοῦ σουβλίου,
ἦσαν τρελλοὶ οἱ Μάρτυρες, ἀγύςται οἱ Προφῆταις,
ἦτο παιδί τοῦ Ἰωσήφ τὸ τέκνον τοῦ Κυρίου
αὐτ᾽ ἡ Σειρήνα τοῦ καιροῦ ποῦ λέγουν ἐπιστήμη
καὶ τοῦ Κριάρη αὔριο θὰ συζητῇ τὴ φήμη.

1821

Νύχτα χωρὶς ἀστροφεγγιὰ, μεγάλη σὰν αἰώνια,
ποῦ μὲ τῆς δάφνης της μαζὺ ἐτάφιαζε τ᾽ ἀηδόνια . . .
τὴν ὥρα ποῦ γιὰ χαραυγὴ δὲν εἶχ᾽ ἓνα σημεῖο
καὶ τὴν Ἑλλάδα ἔτρωγαν βροχὴ, σκοτάδι, κρύο,
καὶ μέσ᾽ ἀπὸ τοῦ Ἄδου της τὴν παγερὴ σκοτία
ἐμούγγριζε σὰν ἄγριο στοιχητὸ ἡ Δεσποτεία,
τὴν ὥρ᾽ αὐτῇ, ὡσὰν ἀκτὶς ὠραίας πανσελήνου
ἔφωτισε Μικρὸ Βοσκό ἔστους βράχους τοῦ Σελίνου.
ἔστων ἀσχημιὰ του ὄμορφος ὡσὰν τὸ λεοντάρι
ποῦ τ᾽ ἄγριό του πρόσωπο ἔχει παρθένου χάρι,

σάν βράχος ἴστα χαμόγελα τῆς χαραυγῆς τοῦ Μάϊ
ποῦ μ' ὄλαις του τῆς λαγκαδιαῖς γλυκά χαμογελάη,
ἔχαμογέλα ὁ βοσκὸς σάν μυστικὸς προφήτης
κ' ἐκράτει τῆς φλογέρας του τὸ ἴσ' ὁ Ψιλορείτης·
ἔσκαριζε τὰ πρόβατα κ' ἡ θλιβερὴ φλογέρα
ὡσάν παράπονο λαοῦ ἀντήχει πέρα πέρα . . .
ἔξαφνα ὁ μικρὸς βοσκὸς ὡς νὰ εὐαγγελίσθη
παρὰ θεοῦ ἴστων οὐρανὸ τὰ μάτια του ψηλώνει.
Ἐδάκρυσεν . . . ἐβόγγισε καὶ τὸ χωριὸ ἐσειίσθη
καὶ σ' ἓνα θύμνο βιαστικὸς τὰ χέρια του ἀπλώνει·
ἴστα χέρια του ἐξύπνησαν σάν φεΐδια κοιμισμένα,
φεΐδια ποῦ ἢ παλληκασιὰ τὰ εἶχε στοιχειωμένα,
τ' ἄρματα τοῦ πατέρα του ποῦ ἴπρόσμεναν γιομάτα
γιὰ νὰ φημίσουν γλήγωρα τοῦ Κωνσταντῆ τὰ νειάτα·
ἴσ τὴν προσταγὴ τοῦ οὐρανοῦ ὡσάν ν' ἀνταποκρίθη,
τὰ ἄρματά του ἄδειασε κ' ἡ Κρήτη ἐκουνήθη,
ἴστους κόρφους γοργοκίνητο τὸ χέρι του ἀπλώνει,
γαλάζια μὲ λευκὸ σταυρὸ Σημαία ξεδιπλώνει,
ὡς νὰ τὴν εἶχε ἴσ τῆς καρδιάς τὰ βάθη φυλαγμένη
καὶ κυματίζει ἴσ τὴν ἀπλὴ μαγκούρα του δεμένη·
πέντε λεβέτες πῶμοιαζαν τοῦ Κωνσταντῆ ἴσ τὴ νειώτη,
ἴσ τῆς πλάταις, ἴστο χαμόγελο, προφταίνουν πρῶτοι πρῶτοι·
«ὦρα καλὴ σου Κωνσταντῆ!» μὲ μιὰ φωνὴ τοῦ λενε
καὶ σάν σὲ χωρισμοῦ φιλὶ τὰ ἐξ ἀδέρφια κλαῖνε·
τὰ πέντε Κρητικὸπούλα ξεστήθωτ' ἀκλουθάνε
καὶ ἴσ τῆς βαρειαῖς τους πατησιαῖς τὰ πρόβατα σκορπᾶνε·
ἀστράφτει τοῦ Μικροῦ Βοσκοῦ στρατόπεδο ἢ στάνη
καὶ σφάζουνε καὶ σφάζονται Γραικοὶ καὶ Μουσουλμάνοι·
σὲ καθε γῶρα καὶ χωριὸ ἀλαλαγμὸς, ἀντάρια
καὶ παιζ' ἢ δοξα ἴσ τὴ φωτειὰ τοῦ Ρήγα τὴν κιθάρα·
.....

Τὴν ὥρα ποῦ ἀργύρωνε τῆς χαραυγῆς τ' ἀστέρι
τῆς Κρήτης τὴν παληκαριά, σ' ἓνα πλατὺ λιμέρι
γέρωσ βαρὺς μὲ κάτασπρ, ξεσκούφωτο κεφάλι,
σὰν τῶν Λευκῶν Βουνῶν κορφὴ σ' τοῦ Γεναριοῦ. τὸ χιόνι,
ἔλεγε μὲ χαμόγελο σ' τὸν Κωνσταντῆ κι' ἀγάλι:
« παιδί μου μὲ ἀπόκλιμαν οἱ πόλεμοι κ' οἱ χρόνοι
ἀπὸ τῆς ὥραις τοῦ Ὁρλώφ ὡς τώρα ποῦ μιλάμε,
« σ' τὸν ὕπνο νὰ λησμονηθῶ μιὰ ὥρα δὲν θυμάμαι.
« ψωμί δὲν ἔφαγα γλυκὸ πενήντα τώρα χρόνια,
« τὰ κόκκαλά μου ἔρρεψα ἀπάνω σ' τὰ κοτρώνια,
« καὶ μέσα σ' τῆς λαβοματιαῖς καὶ σ' τὰ γεμάματά μου,
« σὰν σ' τὴ σκουριά τὰ σίδηρα γροικῶ τὰ ὕπατά μου
« ἀγέρα θέλ' ἢ σάλπιγγα καὶ δοντια τὸ λιοντάρι.
« ἄχ! θέλει νειάτα μὲ ἄρμους γερούς τὸ παληκάρι
« βράχο ζητάει τὸ ἔλατο κ' ἢ Κρήτη Καπετάνο!
« εἶναι καιρὸς μου Κωνσταντῆ κ' ἐγὼ νὰ ξανασάνω
« εἰς τῶν τριῶν σου ἀδερφιῶν τὸ ματωμένο χῶμα,
« ποῦ ζωντανὰ σ' τοὺς πόνους τους μὲ καρτεροῦν' ἀκόμα,
« εἰς τῶν τριῶν σου ἀδερφιῶν τὸ μνήμα κατεβαίνω
« καὶ κάθε νύχτ' ἀντάμα τους σ' τὸν Κόσμο θ' ἀνεβαίνω,
« γιὰ νὰ θωρῶ σ' τὴ χέρα Σου νὰ κάνει τὸ σπαθίμου. »
Εἶπεν ὁ Γέρωσ, καὶ ὁ Νιὸς Κριάθης τ' ἀπαντάει
« πατέρα, θὰ ξανένηνες ἂν ἔμφορεγ' ἢ ψυχὴ μου
« ἀνὰ φανερῶση τὸ σκοπὸ ποῦ τώρα τὴν σκοντάει ...
« πατέρα, μὰ τ' Ἀδέρφια μου τὰ σπαθολιανισμένα,
« θὰ σοῦ τρανώσω τ' ἄρματα ποῦ μῶχεις χαρισμένα.

.....

Μ' ἀλυσίδες σ' τὰ πόδια σπασμέναις,
δίχως λόγχη καὶ δίχως ψωμί,

στρατιάς εἰς τὴν Γῆν Ἰακουσμέναις
ἢ Ἑλλάς μοναχὴ πολυμῆϊ.

Πολυμῆϊ τὴν Τουρκιὰ χρόνια δέχα
ἔστο βουνό, ἔστο λαγκάδι, ἔστο κύμα.
τὴν χτυποῦν Βατικάνο καὶ Μέκκα
πυργωμένη ἑστῆς Πόλης τὸ μνήμα.

Καὶ ἰπόκοντα Λόντρα καὶ Βιέννα
ἀσημένια τοῦ Τούρκου φτερά,
μὲ σπαθιά ἔστο φαρμάκι βαμμένα
τῆς ξεαχίζου τ' ἀνδρεία πλευρά.

Μὲ τὴ δάφνη ποῦ λὲς πῶς ἐκόπη
τώρα, τὴρ' ἰπὸ τὸν Μαρθῶνα,
στολισμένη τὴν βλέπ' ἡ Εὐρώπη,
ἔστων λαῶν τὸν μεγάλον ἀγῶνα.

Τὸ παλιὸ τῆς κοντάρη φουχτώνει
ποῦ τῆς φύλαξαν αἱ Πλαταιαὶ
καὶ τὴν θόξαν ποῦ τὴν στεφανώνει
χαιρετοῦν γενεῶν γενεαί.

Ποιὸς λαὸς ἱστορία, πεθαίνει
πολεμῶντας μὲ τέτοιο κοντάρη ;
ἢ Ἑλλάς ἔστους σπρωγμοὺς αὐγαταίνει !
δὲν πεθαίν' ἢ Ἑλλάς τοῦ Κριάρη !

Τὰ μαλλιά τους χτενίζουν ἢ σφέραις,
καὶ ἡ Ἥρωσ μὲ βρέφους ματιὰ
Χαιρετᾶ τῆς λαμπραῖς μας ἡμέραις
ἔστοῦ πολέμου τὴν ἄγρια φυτιά.

Ὁ Κριάρης ! Στρατός εἰς μονάδα !
Ὁ Κριάρης ! Λαός σ' ἓνα στήθος !
τοῦ καλοῦ μας Καιροῦ τὴν Ἑλλάδα
στοῦ Κριάρη θαυμάστε τὸ ἦθος.

Μυρμικιάζ' ἢ Τουρκιά ἀντιγρύ του . . .
εἶνε Τοῦρκοι . . . ἄς εἶναι πολλοί !
εἰς τὰ πλήθη πληθαίν' ἡ ψυχὴ του
κ' οἱ ἀνδρεῖοι τὸν βλέπουν δειλοί.

Ὅπου ἓνας μὲ δέκα παλεύει,
ὅπου δέκα χτυποῦν λεγεῶνα,
ἐκεῖ πάντα ν' ἀνοίξῃ γυρεύει
μὲ τὸν χάρο ν' ἀνοίξῃ ἀγῶνα.

Ἐστὰ Σφακιά τὸ σπαθί του θερίζει,
Ἐστὰ Χανιά τ' ὄνομά του νικᾷ,
καὶ ἡ φήμη του ὅπου γυρίζει
ξερματώνει, σκορπᾷ, πελεκᾷ.

Ἀντηχοῦνε κοιλάδες καὶ βράχοι
τ' ὄνομά του μὲ ἄγρια χάρι,
καὶ ἡ νίκη ἀπὸ μάχη σὲ μάχη
μὲ τὴ φήμη πετᾷ τοῦ Κριάρη.

Ἄλλὰ στήτε ἀγῶνες καὶ κόποι !
Κρητικὸ παραδώσου σπαθί !
σκλάβο θέλει τὴν Κρήτ' ἢ Εὐρώπη
καὶ ραγιαῖ τὸν Κριάρη ποθεῖ.

1829—1833

Ἄδερφωμένα ἴστο κακὸ τοῦ Κόσμου τὰ θηρία,
 σφάζουν ἴστυ σπλάχνα τῶν λαῶν θεοῦ κ' ἐλευθερία·
 ἀδερφωμένα ἴστο κακὸ τὴν Κρήτη περιζώνουν
 καὶ ἴστυ πληγαῖς τοῦ στήθους τῆς τὰ νύχια τους καρφώνουν
 κ' ἐνῶ τὴν σφάζουν, μὲ γλυκεῖα τὴν ἐρωτᾶνε γλώσσα
 «Ἐγγλέζα Κρήτη γείνεσαι; Γείνεσαι Κρήτη Ρώσσα;»
 κ' ἡ Κρήτη εἰς τὴν Ἰδὴ τῆς τὰ μάτια τῆς ὑψώνει,
 ἴστυ Δυσσῆς τὸν τρικέφαλο Μινώταυρο ξαμώνει·
 καὶ πέφτει εἰς τὸ ξάμωμα μ' ἀποσταμένο χέρι.
 Λάμπει ἴστο στήθος τῆς Φραγκιάς τοῦ Μωχαμέτ τ' ἀστέρι·
 Σκῦθαι, Γαλάται, Σάξωνες τὰ τρόπαια γκρεμίζουν,
 Τῆς δάφναις ποῦ ἐφύτρωσαν ἴστα αἵματα θερίζουν,
 γιὰ νὰ στολίσουν τὰ τζαμιά τοῦ Ἄραβος Ἀλύτη
 γιατί ν' ἀλλάξῃ φρόνημα δὲν κατεδέχθ' ἡ Κρήτη·
 κοιμάτε δὲν ἀπέθανε ἡ Μάννα τοῦ Μιλιώνη!
 κοιμώτου ὕπνο ἄγριον καὶ πρὶν διαβοῦν δυὸ χρόνοι
 ἐκεῖ π' ὄνειρευότανε σπαθί, φωτιά, καρτέρι,
 τῆς φάνει πῶς τὴν ἔσεισε ἀνδρειωμένο χέρι...
 ἐτέντωσε τὰ μάτια τῆς καὶ εἶδε ἴστο φεγγάρι
 ποῦ ἴστο τὴν Γραμβοῦτ' ἀνέτελλεν, τὸν Κωνσταντῆ Κριάρη!
 Δυὸ χρόνια εἶχε νὰ τὸν ἴστυ κ' ἀποχαρᾶ τῆς κλαίει...
 καὶ ὁ Κριάρης ἐθνικὸ «Χριστὸς-Ἀνάστη» λέει.
 ἔτσι ἴστο τὴν Ἱερουσαλὴμ τὸ ἅγιον φῶς μοιράζει
 ὁ Πατριάρχης κ' ὁ λαὸς μὲ πόνο ἀγαλλιᾶζει.
 «ξύπνα καυμένη Κρήτη μου· φτερά ἴστον Ψηλορείτη!
 ἐγὼ κ' ὁ Καπετᾶν Κουμῆς σὲ χαιρετᾶμε Κρήτη·
 αὐτῆς Ρούμελης καὶ τοῦ Μωριά ζωντάνεψε τὸ χῶμα

καὶ καρτερᾶνε βασιλείᾳ καὶ Σὺ κοιμᾶσ' ἀκόμα,
ἀνάστασι φεγγοβολεῖ 'στὸν τόπο τοῦ Κρανίου !
εἰς σβύση Κρήτ' ἢ δίψα Σου 'στὸ αἷμα τοῦ θηρίου
εἶπ' ὁ Κριάρης, ὁ λαὸς γιὰ τ' ἄρματα τουτρέχει . . .
σεισμός πολέμου τὸ Νηπὶ τοῦ Μίνωνος ταράζει . . .
τῆς Κρήτης τὸ στερέωμα φωτιὰ καὶ αἷμα βρέχει
καὶ σκέλεθρα παλληκαριῶν ἀρχαίων ἢ γῆ βγάζει
τοὺς Τούρκους σπρώχνει ἢ Φραγκιά 'στῆς πλάταις καὶ χουμᾶνε
καὶ πολυκέφαλα στοιχειᾶ οἱ δύο λαοὶ λυσοᾶνε.

Ὅπου γυρίσης θεὸς νὰ ἴδῃς, τουφέκια πεταμένα
σάν φεῖδια ποῦ ἀπόκαμαν 'στὸ αἷμα χορτασμένα·
σὲ τέπειαις ὤραις φοβεραῖς τουφέκια δὲν δουλεύουν,
στήθια μὲ στήθια χριστιανοὶ καὶ ἄπιστοι παλεύουν.
τριζοβολοῦν ἢ κλειδώσες, τὰ δόντια τοὺς ματώνουν
κ' ἐνῶ λὲς πῶς ἀπόκαμαν 'στὸ σκοτωμὸ πυργώνουν,
καὶ μέσα 'στὸν ἀλαλαγμὸ καὶ μέσα εἰς τοὺς θρήνους,
καὶ μέσα εἰς τοὺς ἐθνικοὺς κατακλεισμοὺς ἐκείνους,
ἐδῶ, ἐκεῖ σωριάζονται κορμιὰ κμαρωμένα,
σάν ἔλατα σ' ἀδιάκοπο σεισμὸ ξερριζωμένα.

κι' ὅπου γυιοίσης θεὸς νὰ ἴδῃς τὸν ἴδιο τουρκοφάγο
σάν ταξιάρχῃ, σάν στοιχειῖ, σάν ἄλλου Κόσμου μάγο.
χτυπάει δεξιᾶ, χτυπάει ζερβιᾶ ὅπου σταθεῖς, ὀμπρὸς Σου !
καὶ τρέμεις νὰ μὴ λαβωθῇ 'σάν νᾶνε ἀδελφός Σου.

'Ἀνοίγει δρόμο 'στὰ κορμιὰ καὶ μπαίν' εἰς τὴν Γραμβοῦσα,
ἐστήλωσε τὸ Λάβαρο ἢ φούχτα τοῦ Κριάρη,
καὶ τραγουδεῖ τὴ δόξα του ἢ λαϊκὴ μου Μοῦσα
'σάν κόρη Σεληνιώτισσα μὲ δάφνινο δοξάρι·
ἢ τόλμη του σ' τῆς ἐκκλησιαῖς τὸν Κόσμο συναθροαίζει . . .
λαλεῖ ὁ Πατριωτισμὸς καὶ ἡ Ἄνδρεία γράφει,

καὶ τῶν Προκρίτων ἢ Βουλὴ τὴν ἔνωσιν ψηφίζει
καὶ γύρω τῶν παλληκαριῶν ἀντιβοῦν οἱ τάφοι·
σ' αὐτὰ μὲ τοὺς προξένους τῆς μπαίνει καὶ σκούζ' ἢ Δύσις,
αὐθὺς τὴν προστασίᾳ μου Κρήτη ἂν δὲν ζητήσης,
αἷθ' ἢ θά βρεθῆς 'στὸ αἷμα Σου ὡς αὔριο πνιγμένη
αἷθ' ἢ θὲ νὰ ζῆς 'στὰ σίδερα αἰώνια γυρμένη !»
— » *Ἡ λευτεριὰ ἢ θάνατο !» *Ἡ Κρήτη ἀπαντάει . . . .
Εἰς τῆς Μουρνιαῖς τῶν Κυδωνιῶν τοὺς Πρόκριτους ἀφίνει
καὶ εἰς τὸν ὄρκο τῆς πιστῆ χτυπιέται καὶ χτυπάει,
ἢ ματωμένη χαίτη τῆς ὑψώνεται καὶ κλίνει
καὶ κλίνει καὶ ὑψώνεται τ' ὠραῖό τῆς κεφάλι.
εἰς τοῦ πολέμου τοὺς καπνοὺς καὶ τὴν ἀνθρωποζάλη,
'σάν κῆμα τοῦ ὠκεανοῦ 'ποῦ χάνεται καὶ χάνει
καὶ τὰ στοιχεῖα σ' τὸ *Ἀπειρο 'σάν χάσει κόσμου κάνει.
τέτοιαις στιγμαῖς τοῦ Μουτταφᾶ κατέβ' ἰδέα μαύρη·
καὶ τοὺς Προκρίτους τῆς Μουρνιαῖς ξεκίνησε γιὰ ναῦρη,
τέτοιαις στιγμαῖς οἱ Στρατηγοὶ τὴ μάχη παραιτοῦνε
καὶ τρέχουν, τρέχουν αἷματα γέροντικὰ νὰ πιοῦνε ; —
δὲν ἦταν εἰς τὸ δρόμο Σου, γιὰ τὸ φιλότιμό Σου
νὰ Σὲ ροφοῦσε ἢ λαγκαδιὰ μαζὺ μὲ τ' ἄλογό Σου !
εὐρ' ἐνενηντα 'στὸ Χριστὸ μπροστὰ γονατισμένους . . . .
'σάν ὁ Κριάρης ἔφτασε τοὺς εὐρε κρεμασμένους·
μέσα σὲ τόσα ἄρματα καὶ φονικὰ πυργώνει·
χομοῦν καὶ φεύγουν οἱ ἐχθροὶ πληγώνεται, πληγώνει
κι' ἀνάμεσα ἀπὸ τὴν Τουρκιὰ 'σάν ἀστραπὴ ἐδιάβη,
'σάν μέσ' ἀπ' ἄγρια κύματα, τὸ ἄξιο καράβι.
οἱ Πρόξεν' εἰς τὴ διάβα του τινάζουν ξαφνισμένοι,
κ' οἱ ἐνενηντα γέροντες σ' τὰ δένδρα κρεμασμένοι
κουνοῦνται ἀπὸ τὸ βοριά καὶ οἱ σταυροὶ τοὺς τρίζουν
ποῦ λὲς πῶς τὴν ἀχάριστη Εὐρώπη ἀφορίζουν.

1841—1848

Ὅχτῶ ἀπὸ τότε δὲν πέρασαν χρόνια,
καὶ πάλι ὀστὴ Κρήτη βροντᾶνε κανόνια
καὶ πάλιν ἡ δάφνη γιὰ τ' ἄρματ' ἀνοεῖ
τῆς Δόξης ὁ θρόνος ἐκεῖ ἄς στηθῆ!

Ἐκεῖ ἄς στηθῆ.

Ἐτοῦ Ἀποκωρώνου τὸ γνόριμο βράχο
τὸν ἴδιο χαιρέτα Ἑλλάς τουρκομάχο,
τὸν ἦρωα, ὅστις μὲ μάχας πολλὰς
ἴστα ἔθνη θυμίζει πῶς ζεῖ ἡ Ἑλλάς.

Πῶς ζεῖ ἡ Ἑλλάς.

Τοῦ Γένους τὸ Λάβαρο πάλιν ἀπλώνει
ἐκεῖ ὁ Κριάρης καὶ πάλι ξαμώγει!
καὶ πάλιν ἀμπώθει χιλιάδες ἐχθροῦς,
ἐκεῖ ἄντροπιασμένους, ἐδάθε νεκροῦς.

Ἐδάθε νεκροῦς.

Ψυλῶσου Εὐρώπη... ἴστα Ἡρόβαρα πέρα,
νὰ ἰδῆς τοῦ Κριάρη τί κἀν' ἡ μαχαῖρα!
νὰ ἰδῆς ἴστο πλευρό του τὸ Γέσω-Κουμῆ
καὶ θὰ μᾶς λατερεύσης ἂν ἔγεις τιμῆ.

Ἄν ἔχεις τιμῆ.

Χτυπάτε, χτυπάτε Χαιρέτη καὶ Χάλη!
τὸν τάφον τῆς σχίζει γιὰ Σᾶς ἡ Μυκάλη!
ἐκ τῆς Σαλαμίνας ἰδέτε ἀφροῦς
ποῦ φθάνουν ὀστὴ Σούδα μὲ Πέρσας νεκροῦς.
Μὲ Πέρσας νεκροῦς.

Καρτέρει ἀκόμη ἀθάνατε Νιότη!
νὰ ἰδῆς τῆς Ἑλλάδος ὁ Κόσμος τῆ νειώτη!

Χτυπάτε Κριάρη και Νειώτη μαζί,
τὸ Γένος 'στοὺς χτύπους Σας μέσ' ἀναζει.
Τὸ Γένος μας ζεῖ.

Χτυπάτε ! . . . τοῦ χάκου Ἄνδραιοι χτυπάτε
'Σ τῆς πλάταις Σας πίσω τῆ Δύσει κοττάτε . . .
τὴν Κρήτη Νυμφίο ποτίζει χολή . . .
'Ἄλλὰ ἡ ἀνδρεία χτυπάει τυφλή !
Χτυπάει τυφλή !

Τὸ φῶς ποῦ Σοῦ ἔχ' ἡ Ἑλλάς μας δομένο
θὰ σβύσ' εἰς τὸ αἶμα ποῦ ἔχεις χυμένο
οἱ Τοῦρκοι και πάλι' σ'τὴ Βιέννα μπροστά
θὲ νὰ Σοῦ συντρίψουν τ' ἀχρεῖα ὄστᾶ,
Τ' ἀχρεῖα ὄστᾶ.

Τὸν Κέδρ' ὅσω κόβεις και τόσω δενδρώνει
και ἡ τρικυμία τὸν Πόντο φουσκώνει.
Χτυπάτε μας Φράγκοι και Τοῦρκοι μαζί !
θεὰ ἡ Ἑλλάς μας αἰώνια θὰ ζῆ.
Αἰώνια θὰ ζῆ.

Εἰς τὸ τιμημένο Κριάρη σπαθί Σου
'Ορθὴ καθρεφτίζετ' ἡ σκιάβα Πατρίς Σου
ἡ Κρήτη ἐπλάσθη νὰ ζήσει ὀρθή !
'στὴ γῆ της ἡ δάφνη γιὰ τ' ἄρματ' ἀνθεῖ.
Γιὰ τ' ἄρματ' ἀνθεῖ.

1866

Δεχοτῶ περνᾶνε χρόνια και στὴν Κρήτη δὲν χαράζει
και ὁ Ψηλορείτης ὄνιο μαυροπτέρουγ' ὁμοιάζει
ἡ Κρητικοπούλα κρύβει τὴ δροσάτη ὁμομορφιάτης,
και ξαφνίζεται ἡ Κρήτη π' ἀγροικαίει

τὸ προφέρουνε τὰ ἔθνη καὶ εἰς τὰ Σφρακιά ἀντηχάει
 τῇ στιγμῇ ὅπου ὁ Χώντζας τὸ σταυρὸ τῆς βλασφημίας·
 τὸν κατάμαυρ' οὐρανὸ τῆς ἀστραπῆ καμμιὰ ἀν σχίσση
 σκέλεθρα ἀρματωμένα εἰς τοὺς βράχους θὰ φωτίση
 καὶ συντριμματα τροπαίων, δάφναις, κόκκαλα σπαρμένα,
 εἰς εἰκόνα συντριμμένη ὅλο τὸ Βίκοσιένα !
 ἴστην ἔτιὰ ὅπου σκεπάζη τέτοιο ζωντανὸ Μουσεῖο
 εἶνε κρῖμα νὰ μουγκιάζη τὸ Ἀσιανὸ θηρίο !
 ἀλλ' ἀκοῦστε . . . ! Καὶ τὰ ὄρη καὶ τὸ κύμα ἐκεῖ κάτου . . .
 τὸ μισόθεο κ' αἰμοβόρο ἀντηχοῦνε μούγγρισμά του.
 δοῦλος δὲν εἶναι ὁ δοῦλος ἀλλὰ ὅποιος ὑποφέρει
 δίχως ἀνδρική κατάρρα τοῦ τυράννου τὸ μαχαῖρι.
 δὲν ἐπλάσθ' ἡ Κρήτη δούλη καὶ θὰ ζήση ἐλευθέρα
 καὶ τὸ σάβανό τῆς παίξει μὲ τῆς νίκης τὸν ἀγέρα.
 ὅπως εἰς τὴν Ἀττικὴν μας καὶ τὸν πλιὸ βαρὺ χειμῶνα
 μία ἡμέρα δὲν ἀφίνει σιοτεινὸ τὸν Παρθενῶνα
 καὶ τὰ σύγνεφα ὁ ἥλιος θ' ἀραιώση πρωτοῦ δύση,
 ἴσαν ἐπίτηδες τῇ δόξα μιὰ στιγμῇ νὰ χαιρετίση,
 ἔτσι καὶ ἴστην Κρήτη ὅσον ἡ δουλεία τὴν σκιάζει,
 τῆς ἐλευθερίας ὁ ἥλιος φλογερῶτερος χαράζει.
 Νά την ! . . . ἡ παλιὰ τῆς φήμη ἀνανεωμένη κόρη
 ἔφθασε μὲ τοῦ Κριάρη εἰς τοῦ Κάνθανου τὰ ὄρη
 Ρίχτουν τ' ἄρματα οἱ Τοῦρκοι ἴστοῦ Σταυροῦ τὴν πρώτη μάχη
 Κι' ἀντιχεῖ «Χριστὸς-Ἀνέστη!» ἀπὸ μιὰ εἰς ἄλλη ράχη·
 εἰς τῆς δόξας τῆς τιν τάφο ζωντανεῦ' ἡ Παλιὰ χώρα !
 τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου κλάγγισε Ἄγια Ὠρα !
 ἔθνη καὶ λαοὶ τὴν ὄρα τῆς τιμῆς ἀφογκρασθῆτε
 καὶ γιὰ τὴν Ἐλευθερία μὲ θυμὸν ἀρματωθῆτε !
 σ' τοῦ Κουτσογεράκου χύνει τοὺς κρυνοὺς φῶς ὁ Κριάρης!
 φῶς Κυρίου Οἰκουμένη, τρέξε γλύγωρα νὰ πάρης !

Μὴ γιὰ τὴν Πόλι ἐτράβιξε νὰ μετρηθῆ μονάχος
ἐκεῖ ποῦ ὁ Κωνσταντῖνος μας σωρριάστηκε σὰν βράχος,
νὰ κράξῃ «Τὰν ἢ ἐπὶ τὰν!» μίᾳ φορὰ γιὰ πάντα; . . .
ἀλλὰ γιὰτ' ἢ Ἄγια-Σοφιά μὲ σήμαντρα σαράντα,
μὲ δεσποτάδες ἑκατὸ, μὲ τὴν Ἑλλάδα ὅλη
δὲν διαλαλεῖ «ὁ Βασιλεῖᾶς τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἔστην Πόλι;»
γιαυτὸ ἢ Πύλ' ἢ μυστικὴ ποῦ ὄλο τὸν προσμένει . . .
ἴσᾳν εἰς τῆς Πάλης τὸ χαμὸ μένει βαρῶν κλεισμένη!;

Τοῦ Λάμπρου μὴν ὀρέχτηκε τὴ ματωμένη πούλια
καὶ μ' Ἀργοναύτας χριστιανούς, φωτιὰ θαλασσοπούλια
ὁ βασιλεῖᾶς μας ἔτρεξε τὴ Σμύρνη μας νὰ πάρῃ; . . .
τὰ κύματα μὲ τὴ φωνὴ μου λένε τοῦ Κανάρη,
πῶς δὲν τὸν ἀγναντήσανε ὀλόροθ' ἔστὸ τιμόνι
ἔστη Δέσπο νὰ χτυπᾷ, ἔστην Κῶ ν' ἀδειάζῃ τὸ τρομπόνι.
τὴν Ἀστροπὴ μὲ τὸ Βορειᾶ μὴν εἶδατε ἀρπαγμένα;
τὰ κύματα φεύγουν θολὰ καὶ δὲν μιλάει κανένα.

Τὸ «Ἔσανά!» δὲν ἀκουσεσ ὄλ' ἢ Ἑλλάς νὰ ψάλλῃ,
ἔσαν Ἀμαζόνα ἔστην ὄρμη, ἔστὸ ἰνάστημα, ἔστὰ κάλλη;
μὲ σταυροφόρο θόρακα τοῦ Βασιλεῖᾶ τὰ στήθια
δὲν γνώρισες ἀνάμεσα σὲ τὸς ἀνδρεῖα πλήθια,
Ἄνατολὴ ἔστὸ φάλαγγα, ἔστὸ βούκεντρο, ἔτὸ ἀφιόνι
τὸ Βασιλεῖᾶ Σου κεραυνὸς γιὰ σένα νὰ ξαμόνη;
οἱ πονεμένοι λόγοι μου εἰς ἄλυσσας χτυπᾶνε
καὶ βογγυτὰ ἔσαν ζωντανῶ ὀαρμμένου μ' ἀπαντᾶνε.

Διαβάται, ποῦ γυρίζετε Ἄνατολὴ καὶ Δύσι
τὸ Βασιλεῖᾶ μας ἔτυχε κανεῖς σας ν' ἀγναντίσῃ;
Ὅλοι ἴσᾳν μαῦρα σύγνερα περνοῦν κι' ἀναστενάζουν
καὶ ἴσᾳν βαργόμια μυστικὰ τὰ δάκρυά τους στάζουν.
Διαβάται, ποῖα κρυφὴ φωτιὰ τὰ σωθηκὰ Σας καίει,
κ' ἢ γλῶσσα Σας βουβὴ, βουβὴ γίλλιας κατάραις λέει;
ἔστάθηκαν, ἐγώγγισαν καὶ μοῦπαν βουλκομένοι

«ἡ ἄρκουδιάρα Βουλγαριά νικήτρα κατεβαίνει.»
«μᾶς εἶπαν πῶς ζωτάνεψε ὁ βασιλειάς τῆς Πόλης,
»ποῦ εἶδε τὸ προσκύνημα τῆς Οἰκουμένης ὅλης,
«καὶ τὸ σπαθὶ 'ποῦ φούχτωσε κ' ἐχούμησε νὰ πέση
'στοῦ Πρώτου Γεωργίου μας ἐκρέμασε τὴ μέση.
καὶ τοῦπε· «Χάνεις δάφνη Σου κάθε στιγμή 'ποῦ χάνεις!
αἰδοῦ ἡ Γῆ 'ποῦ ἔπεσα! Θὰ ζήσης ἂν πεθάνης!»
ακαὶ μὲ φτερά 'στά πόδια του καὶ τὴν καρδιά 'στο νου του
«ξεκίνησε ὁ Γεώργιος, στρατάρχης τοῦ λαοῦ του.
«εἰς τῆς Ροδόπης τὰ βουνὰ τὸ θρόνο του νὰ στήση
καὶ 'στοῦ Βοσπόρου τὴ βουλή ἐκείθε ν' ἀπαντήση.
«τὸ Βασιλειά τῆς καρτερεῖ ὄρθ' ἡ Μακεδονία,
ἀλλὰ τῆς φεύγουν ἡ στιγμαῖς 'σάν χρόνοι μ' ἀγωνία!
ακαὶ ἀπὸ κνοῦτο βρούσινο ἡ Βουλγαριά σπρωγμένη,
αχωρὶς Σημαῖα καὶ σπαθὶ 'στην Πόλι κατεβαίνει.
«πολὺ ἄργεῖ ὁ Βασιλειάς... ἐμαύρις' ἡ καρδιά μας!
«νὰ σκοτωθοῦν 'στὴ δόξα του προσμένου τὰ παιδιὰ μας.»

.....
Αὐτὰ μοῦ εἶπαν, Βασιλειά, ἐκεῖν' οἱ ταχυδρόμοι
τοὺς στέλ' ἡ Φιλιππούπολι καὶ ἡ Θεσσαλονίκη.
δαφνοστρωμένοι καρτεροῦν τὸ βῆμα σου οἱ δρόμοι,
ποῦ τὸ στρατό σου νικητὴ θὰ φέρ' ἡ θεῖα δίκη.
ἂν εἰς τὴν πλάνη τῆς φραγκιάς δὲν σοῦ χαθοῦν ἡ ὄραις,
δικαῖς σου εἶνε Βασιλειά ὅλαις αὐταῖς ἡ χώραις.

Κινήτου πριν οἱ Βούλγαροι τὸ θρόνο Σου γρεμίσουν,
κινήσου... Σύσωμος Λαὸς μαζί Σου θὰ κινήση·
'στοῦ ἀλόγου σου τὸ τρέξιμο μυριάδες θὰ γουμήσουν,
ποῖς πρῶτος γιὰ τὴ δόξα σου τὸ αἷμα του νὰ χύση·
ἀπὸ λαγκάδια σὲ βουνὰ ὁ θρόνος σου νὰ τρέχη,
παρὰ χρυσαῖς σφραγγοῦδεῖαις στολίδια του νὰ ἔχη.

Νὰ μᾶς μισοῦνε θέλουμε παρὰ νὰ μᾶς πονᾶνε,
νὰ μᾶς χτυπᾶνε ὡς ληστὰς παρὰ νὰ μᾶς προστάζουν·
μὲ λύσσα 'στά κουφάρια μας οἱ Τοῦρκοι νὰ πατᾶνε,
παρὰ ἐσὲ περίφανα οἱ φράγγοι νὰ τυράζουν.

κάλλιο φωτιά και θάνατος παρά έλεειμοσύνη !
'στα παληκάριε τὸ σπαθί, ἱστοῦς δούλους ἢ εἰρήνη.

Σὲ τέτοιαις ὥραις προδοσιὰ ἢ φρονημάδα εἶναι,
ὡς τρέφονται οἱ ἄτιμοι μὲ τέτοια φρονημάδα,
μὲ δλα τοὺς τ' ἰαγάλλματα ὡς πέσουν αἱ Ἀθῆναι,
ὡς ἀναστήσῃ ἡ τιμὴ 'στῆς φλόγαις τῆν Ἑλλάδα
καὶ εἶν' αὐτὸ Βασίλειο ; φτωχὸ, μικρὸ, γελοῖο !
εἶναι μεγάλ' ἢ μεγαλὴ, εἶναι μικρὸ τὸ πλοῖο.

"Εχεις λαὸ ἀθάνατο καὶ σὺ καρδιὰ τιμια !
εἶνε ἡ ἱστορία μας γραμμὴν 'στὸ σπαθί σου,
καὶ δὲν νικιέτται Βασιλεία ποτὲ ἢ ἱστορία
κάμει τὸ γριγορώτερο κ' ἢ Πόλ' εἶναι δίκη σου
ξεκίνησες ; ἐσώθηκας ; ἐκάθησες ; ἐγάθησ.
καὶ θὰ φωνάξουν οἱ καιροὶ 'στὰ ἔθνη ποῖος ἐστάθης.

Γιὰ κάμει πῶς τὸ χέρι σου ἀπλόνεις 'στὸ σπαθί σου !
γιὰ φωνάξέ μας α'στ' ἄρματα ! καὶ κάμει τὸ σταυρό σου,
καὶ θὰ γνωρίσουν μιὰ φορὰ γιὰ πάντα οἱ ἐχθροὶ σου,
ποῖος εἶν' ὁ Βασιλεὺς μας, ποῖος εἶναι ὁ λαὸς σου
μὲ ἄρματα τὸ δίκιο μας καὶ τὴν ἀπελπισία
θὰ πάρωμε τὴ Θράκη μας 'στὸ πεῖσμα σου Ρωσσία.

Θρεμμένοι μὲ τὸ αἷμας μας ὄλοι ἐκεῖ οἱ τόποι,
μὲ γλῶσσα καὶ μ' ἑλληνικὴ καρδιὰ μᾶς καρτεροῦνε.
καὶ μὰ τῆς Λάβρας τὸ σταυρό ! ἀντίχριστη Εὐρώπῃ,
εἰς γῆν Μαρτυρῶν δὲν ὑποροῦν Μουζικιοὶ νὰ στάθουνε
Φράγκοι ἀγράμματοι πὲ ποιά ἐρῆκατε βιβλία,
ὄτι ποτὲ ἐλέγετο ἡ Θράκη Ρωμυλία ;

Ἄρματωμένοι ἔμποροι Ἄγγλ', Ἰταλοὶ, Γαλάται
ἀπὸ τοῦ Βίσμαρκ τῆς γροσθικῆς θεοτοφλου σπρωγμένοι,
σ' τῆς Γῆς τὰ περάτα τοὺς Ρῶν καὶ σαύραις κυνηγᾶτε
κ' εἰς τὰ Ἰλλίσια τῆς Γῆς ἢ Ἄρκτος κατεβαίνει.
χέρι μὲ χέρι τὸ Σεντὰν Ἀφγανιστάν, Συρία
καὶ ἡ Πατρις τοῦ Περικλῆ αἴ τάφος ἢ Σκυθία !

Βελαδοφόροι ἄγριοι, κομφοὶ οὐραγγοτάγγοι
κάψετε χώραις καὶ χωριά, γῆ Μαδιάμ ἄς γένη,
κάμετε ὅσα ξέρετε νὰ κάνετε οἱ φράγγοι.
τοῦ Μιλτιάδου ἢ Ἑλλάς ποτέ της δὲν πεθαίνει.
γελαῖτε; πλήθη βάρβαρα, χτυπάτ' ἐδῶ καὶ στόλοι!
ἢ χώρα ποῦ σὰς φώτισε μὲτ' ἠράκ' ἄς γίνη ὅλη.

Τότε θὰ εἶν' ἀπάτητη καὶ μὲ τὸ Βασιλεῖᾶ της
ὄσω δὲν πέφτουν τὰ βουνὰ κι' ὁ ἥλιος της δὲν σβύνει
θὰ θυμηθῆ τὰ νιάτα της, τὰ χρόνια τα παλαιὰ της
καὶ πάλ' Ἑλλάς Βλαχάβιδων καὶ Πλαταιῶν θὰ γίνη
καὶ σεῖς χωρὶς πολιτισμὸν καὶ δίχως ἱστορία
τὰ πρὸ τοῦ Δευκαλίωνος θὰ γίνετε θηρία.

Γιὰ τοὺς Βουλγάρους; εὐζωνοὶ, χιλιάδες τρεῖς ἀρκῆτε.
τραβήξου ἀθεόφοβη ἴστους πάγους σου, Ρωσσία!
καὶ σεῖς εἰς τὴν Στενήμαχον οἱ Ἱερολοχίται!
στήθη γυμνά! βῆμα ταχύ!... ἢ ἱερὰ θυσία
Εὐθύς ν' ἀρχίτη κ' ἐφθασεν ὁ Βασιλεῖᾶς! χτυπάτε!
Χριστὸς ἰνέστη! Μάρτυρες τοῦ Γένους μας, ζυπνάτε.
Εἰς τὴν Ροδόπη τοῦ Μαρτιοῦ γλυκογαράζ' ἢ Μέρα!
ὁ Βασιλεῖᾶς μας τῆς Γραβιάς φορεῖ τὴν φουστανέλλα,
τοῦ Βούσθου (2) βάζει τ' ἄρματα... Ἑλληνισμὲ, καρτέρα!
μὲ τ' Ὀδυσσεῶς τὰ φτερά, τὴν λάμψιν τοῦ Τσαβέλα
ὁ Βασιλεῖᾶς μας ἴστ' ἄχραντα τ' οὐ Πατριάρχη κλίνει...
Ἑλληνες ὅλ' εἰς τ' ἄρματά! κατακλεισμὸς ἄς γίνη.

(2) Συγγενὴς καὶ συναθλητὴς τοῦ Ἀθανασίου Διακίου-
μεθ' οὗ ἐκρεουργήθη ἐν Ἀλαμάνᾳ διαταγῇ τοῦ Μαχμούτ,
Κρόση.

Τιμᾶται Δραχ. 800 (2).

